

Leto XVIII. Stev. 219

DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLAHOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIĆ
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev.

Ljudska

BORBA
PRAVICAGLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 5. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK. OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

NARASČAJOČA PROTIJUGOSLOVANSKA GONJA

ČEDALJE IZRAZITEJŠE IMPERIALISTIČNE TEŽNJE RIMA

Trst, 30. avgusta (Tanjug). — Po poročilih, ki so davi prispela v Trst, je sinoči patroliralo po gorških ulicah več skupin italijanskih tankov, v mestu pa se je razširila vest, da so italijanske čete na tem področju v pripravnem stanju in da so ukinjeli vsi dopusti oseb pod orožjem. Po drugih poročilih iz Vidma sta ponoči prispeli v okolico Gorice na jugoslovansko-italijanski meji dve italijanski divizioniji iz tega mesta.

V Gorici in Vidmu, pa tudi v Trstu, sodijo, da so vsi ti »vojaški ukrepi italijanskih oblasti del uradne kampanje Rima, da bi bila ustvarjena nekakšna vojna psihoza. Patroliranje tankov in ustvarjanje vzdušja »obsednega stanja« v italijanskih krajih ob jugoslovanski meji spravljajo v zvezo z dejstvom, da iredentistična propaganda tako v Italiji kakor v Trstu razkriva zlasti to, da je imel predsednik rimske vlade Pella nujen sestanek z ministrom za vojsko in načelnikom

generalnega štaba. V tukajšnjih protianeksonističnih krogih sodijo, da je smoter te najnovejše protijugoslovanske gonje rimske vlade ponovna hujskaška politika glede na tržaški problem, ki jo rimska vlada vodi že leta. Ta politika pa se je tokrat okrepila tudi z resničnim vojnim hujskanjem.

Govorice o gibanju italijanske vojske je davi potrdil tudi iredentistični časopis »Messagero Veneto«, ki izhaja v Vidmu in ki na senzacionalen način obvešča, da je »predvidena premešitev italijanskih čet na vzhodne meje«. »Naše motorizirane enote — pripominja častnik — so se začele pomikati včeraj popoldne na področje Soče. Druge enote so bile premeščene v ustrezne kasarne v pričakovanju morebitnih ukazov... Ukinjeni so prav tako vsi vojaški dopusti.« Spričo vseh teh ukrepov navaja »Messagero Veneto« panično pojasnilo, po katerem delajo vse to zaradi

»možnosti kakršnega koli nepremišljenega jugoslovanskega dejanja«.

Preplahu, ki so si ga izmislili v Rimu v zvezi z dozdevnimi nameni Jugoslavije, posvečata današnji »Messagero Veneto« in demokrščanski »Giornale di Trieste« celo prvo stran. Med dru-

gim pišeta, da »bo Italija reagirala na vse grožnje jugoslovanske vlade na tržaško ozemlje«, da »ne bomo oklevali pri obrambi nacionalne časti«, »omenjata premeščanje čet na vzhodne meje«, »Titov nevaren namen v coni B« in drugo pod podobnimi naslovi.

Tržaški neodvisni tisk
obsoja voinohujskaško gonjo

Primorski dnevnik: Pellova vlada hoče prikriti lastne slabosti

Trst, 30. avg. (Tanjug). — Tržaški iredentistični tisk ter italijanski tisk prinašata izzivalne vesti, da bo jugoslovanska vlada priključila cono B Svobodnega tržaškega ozemlja. Tako prevračata smisel vesti, da bo Jugoslavija proučila svoje stališče do tržaškega problema zaradi negativnega in nekonstruktivnega stališča italijanske vlade do Trsta. Protianeksonistični krogi v Trstu pa so sprejeli z velikim zanimanjem vest, da bo Jugoslavija znova proučila svoje stališče do tržaškega vprašanja. Tukaj sodijo, da je to posledica določenega položaja, ki ga je povzročila trmoglavost italijanske vlade, ki ne kaže nebene volje, da bi uredili tržaško vprašanje s prijateljskim sporazumom med Italijo in Jugoslavijo.

Neodvisni »Corriere di Trieste« poudarja spričo podtikanj iredentističnega tiska, da je nelegitima sleherna trditve, da bi utegnila Jugoslavija priključiti cono B, saj tržaški problem ni toliko v vprašanju jugoslovanske, kolikor v vprašanju anglo-ameriške cone. List poudarja v zvezi s tem problemom, da bi uresničitev mirovne pogodbe z Italijo preprečila sleherno priključitev cone A ter zagotovila gospodarske, politične, narodnostne in druge pravice Jugoslovancem na tem področju.

Tržaški »Primorski dnevnik« prav tako poudarja, da je Jugoslavija prisiljena vnovič proučiti svoje stališče do tržaškega vprašanja prav zaradi nekonstruktivne politike Rima. List hkrati poudarja dejstvo, da so sprejeli v Beogradu poslednji Pellov odgovor kot dokaz, da pomirljiva jugoslovanska politika ne more sama pripeljati do rešitve tržaškega problema. List poudarja v poslednjem poročilu iz Rima kot pomembno, da so uradni italijanski krogi pripisali Jugoslaviji namen, da priključijo cono B. Nekateri politični opazovalci v Rimu vidijo v tem željo italijanske vlade, da bi Jugoslaviji pripisala

svoj lastni namen glede na cono A, ki ga je hotela uresničiti že med londonsko konferenco, kar pa je Jugoslavija preprečila, saj je vozil tržaškega vprašanja prav v Trstu. Isti krogi sodijo, da je nagla in razburljiva reakcija, zasnovana na domnevah, novo znamenje slabosti italijanske diplomacije.

Demanti Tanjuga

Beograd, 30. avgusta. Tanjug poroča: Jugoslovanski uradni krogi sodijo, da so vse vesti in komentarji italijanskega tiska o tem, da je Jugoslavija buje hotela anektirati cono B, ter izjave, diplomatski in drugi koraki, ki so jih glede tega ukrenile uradne italijanske osebosti, le preračunano izzivanje.

Premiki italijanskih čet proti naši meji

Trst, 30. avg. (Tanjug). Tržaški antianeksonistični tisk posveča danes veliko pozornost novi protijugoslovanski histeriji v Italiji in komentira nujen razgovor, ki ga je imel predsednik italijanske vlade Pella z ministrom za vojsko in šefom italijanskega generalštaba. Komentira tudi demonstrativne vojaške premike italijanskih čet vzdolž jugoslovanske meje. »Primorski dnevnik« poudarja, da gre tu verjetno za poizkus vojaških demonstracij. Prizadevajo si, da bi ustvarili paniko in vojno psihozo v Trstu in na italijanskih obmejnih področjih ter da bi povzročili strah pred izmišljenim jugoslovanskim napadom, poudarja »Primorski dnevnik«.

»Pellova vlada priznava slabost svojega notranjega položaja in svojega zunanjepolitičnega stališča. Zaradi te slabosti je segla po sredstvih, ki jih ne moremo imenovati drugače kot vojno hujskanje. Po mnenju lista je »alarm« glede izmišljenih napadov Jugoslavije poizkus palače Chigi, da bi preprečila ali preložila razgovore o Trstu, ker se Rim boji za svoje pozicije, zlasti zaradi slabega notranjega položaja Pellove vlade. Z druge strani pa je hrup o Trstu nov poskus, potisniti v ozadje pečača notranja vprašanja, ki spod-

kopavajo temelje te demokratske vlade. Sedanje stališče rimske vlade, končuje »Primorski dnevnik«, je ne le negativno in nekonstruktivno, temveč opozarja tudi na potrebo, da bi morala Jugoslavija resno proučiti svojo politiko glede tržaškega problema.

Neodvisni list »Corriere di Trieste« imenuje umetno povzročeno paniko v Rimu »svetlisko pretiravanja palače Chigi« in pristavlja, da palača Chigi tako le prilliva olja na ogenj. List piše: »Pella in Palača Chigi hočeta zdaj vplivati na Italijane, ki jim v ušesih že tako neprijetno zveni rožljanje z orožjem.« List zaključuje, da bi bilo mnogo boljše, če bi se italijanska vlada poizkusila sporazumeti z Jugoslavijo. »Pot za to obstoji,« piše list, »obstoji pa tudi mirovna pogodba.«

Francoska socialistična
mladina v Novem Sadu

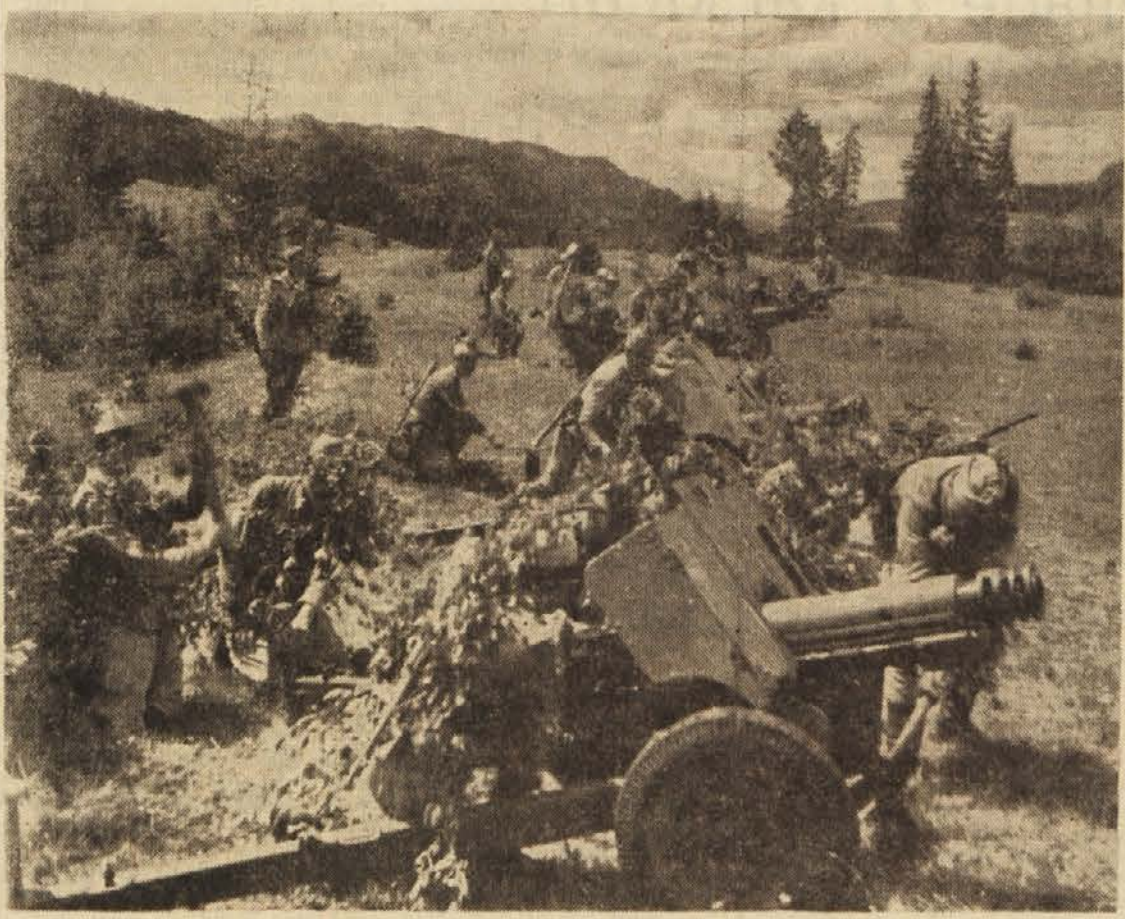
Novi Sad, 30. avg. (Tanjug). Danes je obiskala Novi Sad delegacija francoske socialistične mladine. Njej na čast so priredili v Izvršnem svetu AP Vojvodine slavnostni sprejem, ki se ga je med drugim udeležil tudi Paško Romac, član CK ZKJ. V daljšem razgovoru so se mladi socialisti seznanili z načeli naše politike na vasi. Po sprejemu je delegacija odpotovala v Sremske Karlovice.

Anthony Eden v Atenah

Atene, 30. avg. (Tanjug). — Danes dopoldne je prispel s Krete v Atene na sedemdnevni zasebni obisk britanski zunanji minister Anthony Eden z ženo. Po večmesečni boleznii bo prebil angleški zunanji minister konec bolezenskega dopusta najprej v Atenah, nato pa bo 14 dni križaril z jahto okrog grških otokov. Kakor je znano, je nameraval angleški zunanji minister Eden priti v začetku aprila na uradni obisk v Grčijo, a je nenadno zbolel. Zato pripisujejo atenski politiki sedanjemu zasebnemu obisku velik politični pomen, čeprav ne bodo vidne nobene zunanje manifestacije. V Atenah ugotavljajo številna dejstva, ki dokazujejo izboljšanje odnosov med obema deželama.

London o sovjetski noti

London, 30. avg. (AFP). Ko komentirajo sovjetsko noto o Avstriji, opozarjajo londonski diplomatski krogi, da je Sovjetska zveza v treh mesecih že drugič odklonila poziv treh zahodnih sil k nadaljevanju pogajanj za sklenitev avstrijske državne pogodbe. Pripominjajo, da je sovjetska vlada že 27. maja t. l. odklonila, da bi poslala svojega predstavnika na sestanek namestnikov zunanjih ministrov, ki bi moral biti v Londonu. Sovjetski veleposlanik v Londonu je tedaj pismeno obvestil tri zahodne namestnike, da njegova vlada ne vidi vzroka za nov sestanek namestnikov. Predlagal je, naj bi izmenjali stališča o avstrijskem vprašanju po redni diplomatski poti.

Z manevrov Jugoslovanske ljudske armade: Protitankovska baterija domače proizvodnje v akciji

Predsednik republike Tito na Brionih s skupino otrok padlih angleških letalcev

A. Stevenson o vtisih iz Jugoslavije

Adlai Stevenson

Po vrnitvi z evropskega potovanja je vodja Demokratske stranke Adlai Stevenson objavil v najnovejši številki časopisa »Look« članek o vtisih ter mnenju o razmerah in političnem razvoju v treh balkanskih deželah — Turčiji, Grčiji in Jugoslaviji.

V tistem delu članka, ki se nanaša na njegovo bivanje v naši deželi, izraža Stevenson priznanje napredku, ki ga je dosegla Jugoslavija na raznih področjih. Stevenson pravi, da je bil presežen nad uspehom, ki ga je imel priliko videti po prihodu v Beograd in ki je — po njegovih besedah — mnogo večji, kot je pričakoval. S številkami je ponazoril strahovite posledice minule vojne v Jugoslaviji in omenil velike težave, ki jih je morala naša dežela premagati v povojnem razvoju ter v boju za neodvisnost.

»Jugoslavija je lani — piše

Stevenson — porabila najbrž več svojih sredstev za obrambo kot katerakoli zahodna dežela, vključno ZDA«. O JLA pravi, da je to armada »tri sto tisoč odličnih vojakov, ki se opirajo na vzorno izvežbano rezervno«. Dokaj prostora posveča Stevenson spremembam v našem gospodarskem razvoju, njihovega pravega pomena in smisla pa najbrž ne more popolnoma dojeti. To dokazujejo nekateri njegovi, zdaj poenostavljeni in površni, zdaj netočni sklepi, ki se — tako se zdi — omejujejo glede politične-

ga razvoja v naši deželi na vprašanje stopnje »spremembe sovjetske prakse« in do katerih je prišel s stališča ameriškega pojmovanja demokracije sploh. Od tod tudi njegova opomba, da je n. pr. v naši deželi manj demokratičnosti kot v »Grčiji in Turčiji, posebno pa še v ZDA«.

Vendar pa Stevenson poudarja — to učinkuje kot nekakšen popravek številnih njegovih sklepov — da je videl v Jugoslaviji, kako je celotni politični in gospodarski razvoj usmerjen v zgraditev resničnega socializma kot demokratične družbe. V tej zvezi navaja odlomke svojih razgovorov z vodilnimi osebostmi naše dežele.

Končno Stevenson prepričuje bralece v ZDA, da so popolnoma brez osnove glasovi, ki so se tam širili in po katerih bi se mogli odnosi med Jugoslavijo in ZSSR povrniti v stari obliki. Na splošno pa poudarja, da sta napravila v vseh treh deželah naj velik vtis realizem voditeljev in razgibanost ljudstva ter da je v tem delu sveta kak neutralizem in uigibanje o tem, ali se je treba braniti pred sovražnikom in napadalcem, popolnoma brez osnove. Vse tri dežele — poudarja Stevenson — so trdno odločene braniti svojo neodvisnost in svobodo.

Moskva zavrača razgovore o Avstriji

Washington, 30. avgusta. (UP). V noti, ki jo je včeraj poslala vlada ZDA, je sovjetska vlada odklonila poziv treh zahodnih sil, naj bi bil 31. avgusta v Londonu sestanek namestnikov ministrov zunanjih zadev zaradi nadaljevanja pogajanj o avstrijski državni pogodbi. To je sporočilo ameriško ministrstvo zunanjih zadev, ki je objavilo sovjetsko noto in pristavilo, da je sovjetska vlada poslala identične note vladam Velike Britanije in Francije.

Ko potrjuje sprejem povabila ameriške vlade z dne 17. t. m., poudarja sovjetska vlada v svoji noti, da ameriška nota ne vsebuje zadovoljujočega odgovora glede avstrijske pogodbe. Vlada Sovjetske zveze pristavlja, da ameriška vlada ni izjavila, ali bo privolila v ponovno obravnavanje osnutka avstrijske pogodbe, o katerem so po njenih besedah že 1949. l. med štirimi velesilami dosegli soglasje

glede večine njegovih členov. Sovjetska vlada meni, da je ta osnutek omogočil sporazum o ostalih neresenih spornih vprašanjih. V sovjetski noti poudarjajo nadalje, da ameriška vlada tudi ni odgovorila na vprašanje, ali bo opustila svoj predlog o tako imenovani skrajšani avstrijski pogodbi.

Glede predlagane konference namestnikov zunanjih ministrov poudarja sovjetska vlada, da ta konferenca namestnikov ni stalen četveren organ, ker meni, da ima pravico sklicanja take konference le svet ministrov zunanjih zadev, ki v tem primeru problema ni proučil. Na koncu se sovjetska vlada v svoji noti spet sklicuje na izjavo v noti z dne 4. t. m., v kateri pravi med drugim, da bi morali uspešne pri reševanju nemškega problema tudi podprli rešitev avstrijskega vprašanja.

ZADNJA NEDELJA PRED OKROGLICO

„Imeti moramo jamstvo, da bodo Slovenci v Trstu imeli nacionalne in človečanske pravice“

Na proslavi v Idriji, kjer je bil zbor borcev Vojkove, Gradnikove in Prešernove brigade, so odkrili spomenik padlim borcem - Na slavnosti so govorili Ivan Regent, dr. Aleš Bebler in Etbin Kristan

Idrija, 30. avg. - V starem proletarskem revolucionarnem nestu Slovenskega Primorja, v Idriji, je bila danes velika ljudska manifestacija ob priliki zbora Vojkove brigade in odkritja spomenika padlim borcem. Na velikem mitingu je prisostvoval tukajšnji rojak, državni podsekretar za zunanje zadeve FLRJ dr. Aleš Bebler, član CK ZKJ Ivan Regent, član Izvršnega sveta LR Slovenije France Bevk, slovenski rojak iz ZDA, pisatelj Etbin Kristan, predstavnik jugoslovanske ljudske armade in predsednik OLO iz Tolmina. Današnji proslavi v Idriji, ki je

po uspelem Idrijskem tednu bila hkrati priprava na splošno udeležbo, je prisostvovala velika množica ljudi, ne samo iz Idrije in okolice, ampak tudi iz Cerknega in tolminskega predela, od oddaljenega Bovca in Brkinov ter Baške grape.

Zbora brigad se je udeležilo skupno 1370 bivših borcev - partizanov. Poleg pripadnikov Vojkove brigade so se zbrali v posebno enoto tudi bivši borci Prešernove in Gradnikove brigade, borci prekomorskih brigad, interiranci in invalidi ter bivši borci, ki so se borili proti skupnemu okupatorju v Franciji.

Svečanosti so bile na preurejenem in okrašenem Trgu maršala Tita, kjer se je zbralo nekaj tisoč ljudi že v zgodnjih jutranjih urah. Po deveti uri so vkorakale brigade. Ko je tov. Ivan Regent odkril spomenik padlim borcem

(delo kiparja Kralja, ki predstavlja uporniškega rudarja in ženo s puško v roki), je govoril o pomenu spomenikov, katere ljudstvo odkriva vsepovsod, da morajo le-ti biti v vzpodbudo za delo in obrambo naše svobode vsem poznejšim rodovom ter istočasno opomin vsem onim, ki bi se kdajkoli upali kaliti mir. Idrija, najstarejše rudarsko mesto v naši deželi, ki že skoraj 500 let slovi s svojim živim srebrom daleč po svetu, je dala nešteto hrabrih borcev skozi dolga stoletja proti izkoriščevalcem, od prvih Benečanov, avstrijskih tiranov, kakor tudi proti zadnjemu okupatorju - italijanskemu fašizmu. Zato je bila Idrija enotna in trdna v času NOB ter je dala skupno 437 žrtev, katerim je namenjen spomenik.

Potem je govoril Etbin Kristan, ki se je v imenu vseh ameriških Slovencev poklonil žrtvam

fašizma ter omenil, da so naši rojaki v Ameriki vedno sledili in tudi danes slede naporom naših narodov v graditvi boljše bodočnosti. Za njim je spregovoril dr. Aleš Bebler, ki ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo.

Predvsem se je dotaknil pomena sedanjih proslav 10-letnice osvoboditve Slovenskega Primorja, ki so se začele pred tednom v vseh krajih in bodo imele svoj vrhunec na Okroglici prihodnje nedelje. Kljub velikim žrtvam primorskega naroda in vseh jugoslovanskih narodov za osvoboditev teh krajev so se vendarle takoj po končani vojni pokazale težave v tem, da nam velesile ne priznajo tega, kar je naše, da nam ne priznajo naše zmage, naših pravic.

Potem je gov. Bebler govoril o današnjih težavah s sosedo Italijo in o vprašanju Trsta. Po njegovih besedah so danes tudi prvotni predlogi naše države za rešitev tržaškega vprašanja prilično zastareli, kajti praksa je pokazala, da se tam še vedno nadaljuje denacionalizacija naše manjšine.

»Mi moramo imeti jamstvo,« je dejal tov. Bebler, »da bodo naši Slovenci v Trstu imeli svoje nacionalne in človečanske pravice. Zahtevamo takšno rešitev, ki bi bila za obe strani pravična in demokratična.«

Omenil je tudi nerazumljivo stališče italijanskih oblasti do Trsta, ki ga opravičujejo z njihovimi žrtvami na tem ozemlju v času prve svetovne vojne.

»Zakaj pa bi torej ne zahtevali še Abesinije in Albanije, kjer so prav tako dali svoje žrtve? Če so oni prelivali kri za zemljo, ki ni njihova, mi nismo temu krivi,« je poudaril tov. Bebler, kar je zbrana množica z dolgim aplavzom in vzklikanjem odobraval.

Po govoru tov. Beblerja sta nastopila pevski zbor »Svoboda« iz Idrije in ljudska godba.

Popoldne se je ljudstvo sprostilo v živahnem narodnem veselju.

ZAČETEK PROSLAVE 10-LETNICE OSVOBODITVE SLOVENSKEGA PRIMORJA

Ljubljana, 30. avgusta.

V vsem Slovenskem Primorju se je začelo danes praznovanje 10-letnice osvoboditve teh krajev. Proslava se bo zaključila v nedeljo 6. septembra z velikim zborom na Okroglici pri Novi Gorici. Vsa mesta in vasi v Slovenskem Primorju so okrašena z zelenjem in cvetjem ter slikami naših voditeljev. Po cestah stoji mnogo slavolokov.

Ljudstvo Slovenskega Primorja praznuje hkrati tudi desetletnico ustanovitve IX. korpusa, v katerem so bile Gradnikova, Gregorčičeva, Kosovelova, Bazoviška, Vojkova, Prešernova in Tržaška brigada ter ostale enote, na jugu Italije pa so začeli partizani formirati prekomorske brigade, sestavljene iz tisoč Primorcev, ki so se med kapitulacijo Italije priključile ostalim jugoslov. partizanskim enotam.

Na več krajih, kjer so divjali srđiti boji, so se danes zbrale brigade in ostale enote IX. korpusa, da bi praznovale desetletnico zgodovinskih dogodkov v Slovenskem Primorju. Kosovelova brigada je imela zbor že pred tednom dni v Stanjelu na Krasu, danes pa se je zbrala v Podragi pri Vipavi Gradnikova brigada, druga brigada na Lokvah in Cepovanu, Gregorčičeva na Vrhovljah v Goriških hribih, Bazoviška v Zgornji Branici, prekomorske brigade so imele zbor v Postojni, Vojkova in artilerijska brigada pa so imele proslavo v Idriji.

„Mi smo in ostanemo tu in se nismo odrekli tej zemlji, niti Trstu, niti Gorici“

Na veličastnem zboru prekomorskih brigad v Postojni je med drugimi govorila tudi članica Izvršnega sveta LRS tov. Vida Tomšičeva

Postojna, 30. avgusta. Nad 650 borcev in aktivistov se je zbralo danes jutraj pred postajnim poslopjem v Postojni, od koder so odkorakali v slavnostnem sprevodu z vojaško godbo in brigadnimi zastavami na čelu na Trg padlih borcev pred gimnazijo. Tu jih je pozdravil predsednik okrajnega odbora Zveze borcev Lojze Zakrajšek, ki je govoril tudi o pomenu današnjega praznika. Med gosti je pozdravil tov. Vido Tomšičevo, Branka Babiča, Matevož Haceta, generala Levčeniča, podpolkovnika Bobnarja, Franceta Stokota ter zastopnike iz primorskih okrajev. Za njim je govoril podpolkovnik Bobnar, ki je v svojem govoru opisal haštanek in zgodovinski razvoj prekomorskih brigad, predvsem I. prekomorske, in podrobno opisal sodelovanje borcev teh brigad v narodnoosvobodilni borbi. Tov. Vida Tomšičeva je med drugim dejala to-le: »Ne zbiramo zato, da bi se trkali na prsa in da bi nas drugi občudovali kot junake, ampak se zbiramo zato, da se spomnimo težav in naporov, katere smo morali prebroditi in katere mora mali narod prebrati za svobodo in boljše življenje.« Poleg drugega je dejala tudi, da je naša sedanja pot, po kateri hodimo, še težavnejša kot pa je bila ona in da je naša dolžnost, da se z vsemi silami borimo za boljše življenje in da izpolnjujemo oporoko onih, ki so padli. Prav tako je dejala: »Prekomorske brigade naj ostanejo opomin tistim, ki še danes hlepijo po naši zemlji. Mi smo in ostanemo tu in se nismo odrekli ne le tej zemlji, temveč se nismo odrekli niti Trstu niti Gorici.«

Vse zbrane je pozdravil zastopnik JLA, major Štampar, za-

tem pa je goriški okraj poklonil zastavo I. prekomorski brigadi, ljudstvo sezanskega okraja pa je poklonilo zastavo I. prekomorski tankovski brigadi. Po kratkem kulturnem sprevodu je sledilo odkritje plošče na Ravbarkomandi in na vojaškem pokopališču. Po zaključku te slovesnosti je bilo partizansko kosilo v Jamski restavraciji. Po kosilu pa je bil zbor vseh borcev prekomorskih brigad zaradi formiranja brigade, ki se bo udeležila proslave danes teden na Okroglici. Po zboru se je pa razvil prijeten partizanski miting.

Zbor Bazoviške brigade

Prebivalci Gornje Branice so se že 28. avgusta 1941 prvič sestali s partizani v znani Kantetovi hiši. V spomin na ta zgodovinski dan so danes popoldne odkrili na hiši spominsko ploščo z napisom: »V tej hiši so se dne 28. avgusta 1941 sešli najnaprednejši hrabri možje Gornje Branice s prvimi partizani na Primorskem.« Spominsko ploščo je odkril tovariš Ervin Dovgan, sekretar OK ZK Sežana, edini preživel partizan, ki se je udeležil tega zgodovinskega sestanka. Udeleženci zbora Bazoviške brigade so zelo toplo pozdravili 66-letno Kantetovo mamo, ki je izgubila za časa NOB tri sinove. Nastopila je tudi znana igralska skupina IX. korpusa, katero so borci zelo toplo pozdravili.

J. O.

Ce hočeš v zgodnjih jutranjih urah brati najnoveše vesti - se naroči na »Ljudsko pravico-Borbo«!

Pomagali smo kovati enotnost in bratstvo

Proslava 10. obletnice ustanovitve Ljubljanske brigade

Ljubljana, 30. avgusta. Danes je bila na Golem pri Ljubljani svečana proslava 10. obletnice ustanovitve X. SNOUB - Ljubljanske. Začetek proslave je bil že v soboto 29. avgusta, ko so se ob 16. uri zbrali borci Ljubljanske brigade pred Narodnim domom v Ljubljani in nato odkorakali na Golo. V gozdu nad Golem, v vznožju vsem slovenskim partizanom znanega Mokreca, so ob večernih urah zakurili taborne ognje in obudili spomine na stare partizanske case.

Danes, 30. avgusta, so se že v zgodnjih jutranjih urah začeli zbirati na Golem številni ljubljanci, ki so skupno z domačini z Golega in Skrilj sprejeli patrolje z Dolenskega in Gorskoga Kotarja. Sledilo je slavnostno odkritje spominske plošče na hiši, pred katero je bilo dne 9. oktobra 1943 ustanovljena Ljubljanska brigada. Ob odkritju spominske plošče je govoril tov. Mirko Jančigaj, ki je orisal slavno pot brigade od njene ustanovitve preko hudih borb v Gorskem Kotaru do spomladi leta 1945, ko je skupno z drugimi enotami NOV prepodila iz Slovenije okupatorje in njihove hlapce.

Po odkritju spominske plošče je odšla množica proti Starim žagam, kjer so nekdanji borci Ljubljanske brigade položili vence k spomeniku padlih borcev. Odtod je krenila množica na slavnostni prostor, ker so se poleg sorodnikov padlih borcev iz Golega in Skrilj zbrali na slavnostni tribuni tudi tovariši Ivan Maček, podpredsednik Izvršnega sveta LR Slovenije, Janez Hribar in France Krmec, člana Izvršnega sveta LRS, narodni heroj Janko Rudolf, predsednik RK Slovenije Josip Jeras, gostje iz Hrvaške in drugi. Slavnostni govor je imel tovariš Janko Rudolf, ki je med drugim dejal:

enakovreden partner drugih držav, še več - skupnost jugoslovanskih narodov - to je dejstvo, nad katerimi naj se zamislijo vsi tisti, ki jim ni pri srcu naša svoboda in neodvisnost. Medtem ko marsikje po svetu iščejo drobtinice iz borbe proti sovražniku, imamo mi toliko uspehov iz te borbe, da jih sami ne znamo dovolj oceniti. Mi smo se naslonili na lastne sile - in to je tisto dejstvo, tisti granitni kamen, na katerem sloni naša svoboda in neodvisnost. Še s posebnim zadovoljstvom pa ugo-

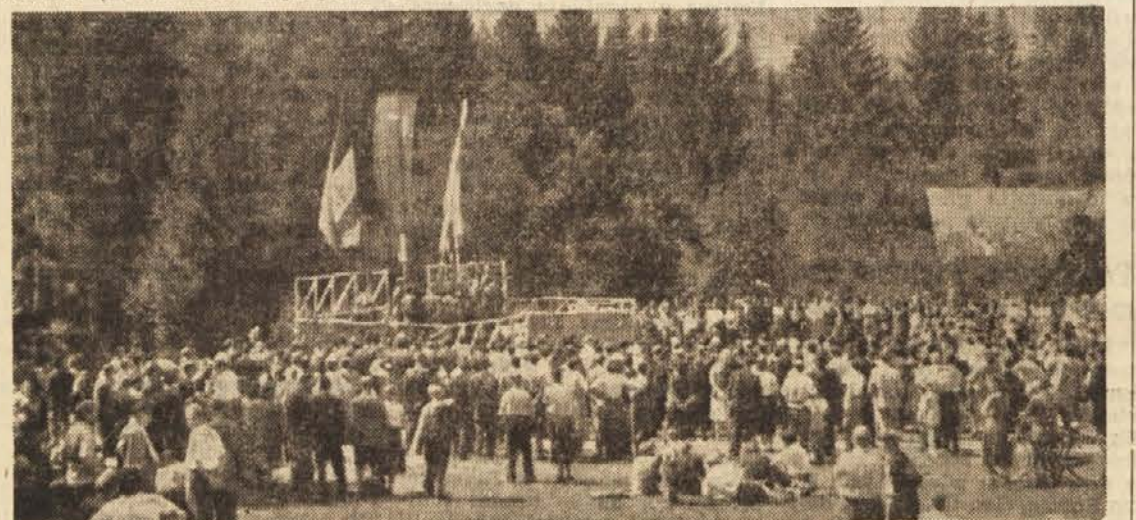
V Podragi pri Vipavi zbor Gradnikove brigade

Vipava, 30. avg.

V Podragi pri Vipavi je bil danes zbor borcev Gradnikove brigade. Raport o postrojeni Gradnikovi brigadi je sprejel nekdanji komandant brigade, rezervni podpolkovnik JLA tovariš Martin Greif-Rudi, ki je nato v svojem govoru orisal slavno pot borbe Gradnikove brigade. Sledil je kulturni program, pri katerem so sodelovali pevski zbor »Lipa« iz Ajdovščine, vojaški pevski zbor iz Vipave, gasilska godba iz Vrhpolja in godba garnizona JLA iz Vipave. J. O.

tavljamo, da smo se borili tudi na hrvaških tleh, skupno s hrvaškimi partizani, in na ta način s krvjo pomagali kovati bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov.

Po govoru tov. Janka je godba ljudske milice zaigrala državno himno, nakar se je množica razšla po širokem travniku in nadaljevala slavnostni dan z veselim partizanskim rajanjem.

S proslave 10-letnice Ljubljanske brigade na Golem

Moša Pijade o karikaturi

Odgovor nekaterim bralcem »Borbe«, ki niso za objavo karikatur naših voditeljev

Uredništvo »Borbe« je prejelo iz vrst svojih bralcev, od nekega profesorja iz Tuzle in od dveh bralcev iz Sarajeva, pisma spričo moje karikature, ki jo je narisal Dragan Savić in ki je bila objavljena v »Borbi« kot ilustracija ob nekem mojem intervjuju. Takole pišejo:

»Tovariš urednik,

v nedeljski številki »Borbe« z dne 23. avgusta 1953 sem na slovnici strani opazil članek z naslovom »Izraz socialistične demokracije«. Takoj me je zbudila v oči karikatura, ki se po mojem mnenju ne spodobja v slavnostnem razpisu voditelja, revolucionarnega in boreca za socialistično graditve. Menim, da takšna karikatura ne ustreza naši stvarnosti in socialističnemu redu.

Kot bralce glasila Zveze komunistov se zanimam za to, kaj karikature o naših državnih voditeljih, in sicer tako slabe, da bralci ne vedo, čemu je vse to namenjeno. Tako je že zdavnaj izšla (kolikor se spominjam, v »Ježu«) karikatura R. Colakovica in A. Beblerja, po vrnitvi iz azijskih dežel. V nedeljski številki pa je »Borba« objavila ris-

bo Moše Pijade, delo D. Savića. Posebej naj se dotakneva te karikature, ker se v njej ne zrealizirajo ne Savićeva zmožnost, ne priložnostna zadeva za človeka, revolucionarja in visokega voditelja, kakršna je tov. Moša. Mimogrede omenjava, da je »Politika« istega dne objavila okusno karikaturu Milovana Djilas, ki je lahko primer, kakšne karikature lahko objavljajo naši časniki o visokih državah in partizanskih voditeljih.

Ce bi primerjali ti dve karikaturi, bi lahko prišli do spoznanja, da je bila ona namenjena humoristični rubriki, pa je pomotoma izšla na prvi strani »Borbe«. Ce si že prizadevamo, da se slike v našem tisku ne ponavljajo, tedaj bi bilo treba zagotoviti bolj solidne in neprimerne bolj originalne karikature. Nekateri naši tovariši pravijo, da se je to zgodilo z rednostjo in odbojnostjo prizadetih, o čemer nisva prepričana. Ce pa je to res, bi bilo treba bolj paziti na kakovost karikatur in na to, na kakšen položaju je tisti tovariš v našem javnem življenju in v odličnem aparatu sploh.

Prosim Vas, da objavite to v »Borbi«, da se ne bi več pojavljale takšne karikature pod nazivom karikatur o znanih naših voditeljih.

M. Vujanović in H. Stanković Vidimo torej, da vtem, ko tovariš profesor meni, da so karikature voditeljev na splošno in same po sebi nekaj negativnega, nekaj, kar ni v skladu z našo stvarnostjo in redom, pripisujeta Sarajevčana največji pomen kakovosti karikatur. Uredništvo »Borbe« me je naprosilo, naj po-

vem k tem pripombam svoje mnenje. To storim zelo rad, žal pa mi je, da nimam več časa, da bi o tej stvari, t. j. karikaturah na splošno, spregovoril obširneje.

Slikar sem, kolikor imam pravico reči tu v sedanjem času (to mislim slovnično) in rad imam karikatur, osebno pa nikoli nisem imel kaj prida smisla za karikiranje. Po potrebi sem se ukvarjal tudi s tem, a moje karikature niso bile kdo ve kako dobre. To pa me ne moti, da ne bi karikature visoko cenil, če je res dobra, če zadene bistvo, vszgec in se mnogim ljudem vtisne v spomin. Daumierove karikature bodo ostale večno v umetniški zakladnici človeštva, da ostanem samo pri enem velikem imenu, mnogi članki in knjige, napisane v tistem času v istem duhu, pa so že pozabljene. Dobra karikatura lahko večkrat pokaže več in doseže večji učinek, kakor dober in duhovito pisan članek. Karikature ni in tudi ne more biti brez pretiravanja. Težko je reči, kje je meja pretiravanja; to je odvisno od talenta karikaturista, od moči njegove domišljije. Lepota karikature pa je prav v tem, da vzlic kakemu pretiravanju učinkuje kot resnica. To pa pomeni da tudi mora biti resnična. Karikatura mora ustrežati značaju karikiranega človeka, mora natančno ustrežati položaju, v ka-

terem je tisti človek v karikaturi zajet. Ce zna umetnik to napraviti, bo karikatura resnična tudi takrat, če dobi karikiranec angel-ska krila, hudičev rep, podoba bika ali komarja itd., ker oblika ne bo zmanjšala njene resničnosti. Karikatura je odvisna tudi od karikaturistovega odnosa do človeka ali stvari, ki jo karikira. Njegova tendenca je lahko, da izpostavi človeka mržnji, preziru in gnusu, lahko pa je narejena tako, da vzbuja simpatije in spoštovanje do karikiranega človeka. Prav zato je lahko karikatura močno orodje v političnem boju. Če se karikatura odmakne od resnice, postane laž in ubija sama sebe.

Vzemimo še zelo živ primer iz današnje številke »Ježa«. Karikatura na prvi strani z naslovom: »Križi in težave s Črno roko.« Vladimir Dedijer v obliki prahu, ki ga je dvignil s kretinami človeka, ki hoče tpepi, pa tudi tepe z »Novo mislijo«, iz katere je priletel list, ki je na njem napisano »Ob solunskem procesu«, iz žepa pa mu pogleduje papir, na katerem je napisano »Prisrčno ti stiska roko Kaclerovič«. Proti Dedijeru stoji ljudje iz »Politike«, zdaj pa je to tudi Kaclerovič, ki skupaj z Ribnikarjem drži papir, na katerem je napisano »Tovariško te pozdravlja Kaclerovič«. Mita Miljković drži papir z napisom »Odgovor tov. Dedijeru«. Nekaj prahu je tudi okrog teh ljudi, toda njihove poze so mirne. Tudi temu prizoru bi lahko nariskaj očitali, toda glejte, če bi nekoliko pogledali skozi prste, bi

mu lahko tudi prizanesli. To pa ni vse in ni glavno. Nad vsem prizorom visi oblak, v oblaku pa vidimo Apisa (desno roko ima črno). Pod karikaturu je napisano: »Apis: kakšen neki bo konec tega tretjega solunskega procesa?« To je tisto, kar napravi karikaturu lažno in negativno, politično napačno, ker naj bi nas prepričala, da je Dedijer nasprotoval obnovi solunskega procesa in da njegove teze o značaju organizacije »Združitev ali smrt« pomenijo ponavljanje solunskega procesa iz leta 1917. To je laž in zato je škodljivo, zato je treba to zavreči in obsoditi.

Nasprotno, ko me je Dragan Savić nekako pred letom dni karikiriral s tremi zvezki Marxovega »Kapitala« pod pazduho, je bila ta karikatura uspešna, vsem je ugajala in mnogi so jo izrezali iz časnikov, da bi jo spravili.

Nikakor se ne morem strinjati z mnenjem, da bi bilo treba vsako karikaturu voditeljev obsoditi kot nekaj, kar ne ustreza naši stvarnosti in socialističnemu redu. Ta red ni treba, da bi imel pomisleke proti zdravemu in veslemu smehu, Dragan Savić me ni prosil za dovoljenje, da me sme karikirati, pa tudi v prihodnje mu tega ni treba storiti. Druga stvar je umetniška kakovost. Ta karikatura ni nobena mojstrčina, ne moremo pa reči, da je slaba. Tudi glede kakovosti je torej ne bi obsodil. Videl sem jo, se nasmehnil in bral česnik naprej, nisem pa je izrezal, da bi jo spravil. Upam, da se mu bo drugič bolje posrečilo. Moša Pijade

DANES PO SVEU

Umetni alarm v Rimu

Čudna in nenavadna živahnost je zavladala v zadnjih dneh ali treh dneh v italijanskem zunanjem ministrstvu. Predsednik vlade Pella je pozval v soboto navezodaj obrambnega ministra in načelnika generalštaba. Hkrati je poskrbel, da bi bil o tem nenadnem in nujnem razgovoru obveščen tudi tisk. Kakor so opazili nekateri opazovalci v Rimu, je to storil očito v namenom, da bi italijanskemu javnemu mnenju pokazal, da so oblasti budne. Kmalu zatem je Pella zahteval naj običnejšo tudi veleposlanika ZDA, Velike Britanije in Francije. Palača Chigi je izdala tudi posebno sporočilo, ki ga je ves uradni in poluradni tisk sprejel in spremljal z ozmerjenjem in paničnimi komentarji o »nevarnosti, ki grozi Italiji in to z obvezno in za tisk značilno žalitojivo jugoslovanskih narodov. Da bi povzročili kar največjo živčno napetost, so sklicali tudi posebno sejo vlade. Zahodnim diplomatom so menda izjavili, da bo Pella sprožil tudi »nasprotne ukrepe«, ki naj bi bili, kakor trdijo rimski »sobeščevalni krogi« o premiku črt proti meji, o katerem »Tempo« že piše.

Nedvomno je, da se vlada resnično prizadeva, da bi napravila kar največji hrušč in živčno napetost. Toda kaj? Samo zato, ker ljudstvo Slovenskega Primorja enodušno zahteva svoje temeljne pravice, ki mu jih pariška pogodba ni zagotovila in ker so ga pri teh upravičenih zahtevah podprli vsi jugoslovanski narodi.

Primorski Slovenci so od leta 1946 obtilnili na svoji koži še bolj brezobzirno kot za Mussolinija raznarodovalno politiko italijanskih vlad, ki so poteptale že tako protislovensko in protijugoslovansko pariško pogodbo. Ker so Primorski Slovenci izgubili tako še formalne pravice, ki so jih dobili v Parizu, je posem razumljivo, da se čutiljo narodnostno ogroženi in da zahtevajo zaščito svojih pravičnih narodnostnih koristi. To zaščito tudi zaslužijo ne le na temelju Ustanovne listine OZN, marveč tudi s svojim bojem proti fašizmu, ki se ni začel šele leta 1941. Primorski Slovenci so bili prve nacionalne žrtve fašizma sploh. Primorski Slovenci so s svojim bojem složno z ostalimi jugoslovanskimi narodi v drugi svetovni vojni, v kateri so dali največje žrtve med vsemi narodi sploh, jasno pokazali, da so neololjivi del jugoslovanskih narodov in da lahko ohranijo svoj nacionalni obstoj le v okviru Jugoslavije. Sedemletno razdobje novega raznarodovanja pod Mussolinijevimi nasledniki, zakrknanegega pod plaščem demokracije, je prepričalo Primorske Slovence, da lahko dosežejo zaščito svojih

narodnostnih koristi samo z rešitvijo, za katero so se že zdavnaj izjavili. In ali je čudno, da po tej grenki izkušnji jugoslovanski narodi nečesto daje več nobenih koncesij?

Ta alarm vladajočih krogov v Rimu na to podporo in na pravice Jugoslavije do Trsta, ki ga v Parizu že leta 1946 ni nihče preprečil in na katerega smo sedaj samo opozorili, prča, da so ti krogi resno ozmerjeni sprčo odločnosti Jugoslavije, da ne bo stotila nikarkinega odstopa. In ker odstop ne bo več, delajo sedaj hrup o dozdenni nevarnosti za Italijo.

Vse vlade v Rimu so doslej izrabljale jugoslovanske odstopne, da bi našli sporazumno rešitev, za podpiranje svojega negotovega položaja pred socialnimi zahtevami izkoriščenih italijanskih množic. Če misli Pellova vlada s takšnim hropom in alarmom o dozdenni nevarnosti, ki preti Italiji, zagotoviti svojo oblast, in odgoditi reševanja prečnih socialnih problemov, je ubrala slabo pot, ki ni rešila niti De Gasperi.

Če pa Pellova vlada misli na ta način oplivati na rezultate razgovorov, ki jih je imela jugoslovanska vojaška delegacija pred leten v Washingtonu, kakor ocenjujejo po agenciji AFP smisel tega hrupa ameriški odločujoči krogi, dokazuje s tem, da je popolnoma kratkovidna. Hkrati odkriva svoje naklepe, ki ne le danimajo št. skupnega z napori mirovljubnih narodov, da bi okrepili svojo obrambo pred morebitno napadalnostjo, marveč tudi razgalja svoje napadalne naklepe proti Trstu in Balkanu.

V. T.

Nerazumevanje

Doslej je bilo na Zahodu mnogo nerazumevanja za dogodke v vzhodnih evropskih satelitskih državah, ker je tamkaj bila čedalje hujša kriza, tako, da so vse bolj pogosto pojavljale teorije in teorije, da je nujno posredovanje in »osvobodjenje« teh dežel. V ta namen so najbolj pogosto prihajali recepti iz tistih krogov onstran Atlantika, ki propagirajo napetost in vojno kot pot za svoje napadalne naklepe. V Evropi so sprejeli takšne recepte predvsem domači in tuji kapitalisti, spahije, regenti in druge plasti vladajočih režimov, ki so jih strmoglavili in izgnali vzhodnoevropski narodi.

Praviloma je Albanija prva med vsemi podobnimi pustolovskimi kombinacijami. Različni mednarodni spletkarji so v zadnjih mesecih skušali ustvariti primerno ozračje za svoje načrte, v katere so vpletli tudi Jugoslavijo in njeno armado. Toda jugoslovansko orožje: pravica sleherne države do enakopravnosti in nedotakljivosti ter pravica, da sama odloča o svoji družbeni ureditvi, ki je uspešno vzdrla bitko proti Stalinovim metodam in nasilju, se je izkazala kot edino učinkovita in pametna. Predvsem je to orožje opogumilo in znatno pripomoglo k temu, da narodi v satelitskih državah omajajo stolp Stalinovega cesarstva.

Jugoslovansko orožje miroljubnosti, nevmešavanja in neposredovanja je postalo še bolj učinkovito v hipu, ko se je izkazalo, da le tega uporabljajo tudi druge države balkanskega spozazuma: Grčija in Turčija. Zaradi istovetnih pozicij so te dežele

utegnile na atenski konferenci v prvi polovici julija izdati takšne sklepe, kot je deklaracija za neodvisnost Albanije, ki je naraven pogoj za mir in trdnost na Balkanu. Ta odločitev treh držav, ki jo je dobršen del svetovne javnosti ocenil kot največji prispevek k pomiritvi na svetu in hrabritvi narodov v vzhodnoevropskih državah, je kaj naglo prinesla take sadove, ki bi jih celo največji optimist le stežka tako hitro dočakal. Enver Hodža je namreč že 1. avgusta v albanski skupščini javno tožil. Priznal je krizo svojega režima in se »brani« pred sklepi v Atenah. Na koncu je moral izjaviti, češ da je njegova vlada pripravljena, da »prispeva kolikor je pač mogoče k normalizaciji odnosov z vsako državo«.

In vendar lahko te dni beremo v nekaterih grških časopisih, da je »neposredna akcija najboljša pot za strmoglavljenje Enver Hodžinega režima«. Atenski časopis »Message d'Athenes« n. pr. zahteva »složnost različnih begunskih krogov«, od zahodnih velesil pa, naj »opredelijo svojo doslej neodločno politiko«.

Takšna stališča koristijo samo Enver Hodži in njegovemu režimu; saj albanski narod kot sleherni drugi ne more nikdar privoliti, da bi nekdo od zunaj urejal njegov dom, najmanj pa želi, da bi bile to velesile.

S takšnim pisanjem delajo slabo uslugo koristim miroljubnega grškega naroda in njegove vlade, ki so se odločno izjavili za načela neposredovanja in nevmešavanja.

Podobno nerazumevanje prevaja tudi nek članek v listu »Vima«, ki se zavzema predvsem za »strmoglavljenje komunističnih režimov«. Znano je, da imajo takšni »protikomunistični« in »osvobodilni« pogledi svoje korenine v naziranju, ki ima žal precejšen vpliv, da je treba v teh nespremenjenih mednarodnih okoliščinah voditi kar najbolj intenzivno politiko »močne roke« ter zavračati sleherni misel na druge, v prid miru učinkovitejše poti. K sreči pa so Balkan in tri zavezniške balkanske države našle pot, ki najučinkovitejše vodi k utrditvi miru in varnosti na Balkanu z medsebojnim prijateljstvom in zaupanjem, s spoštovanjem načel neposredovanja in nevmešavanja v zadeve sosednih narodov, ne da bi pri tem pozabljali le za trenutek na trden sklep, da se složno »pro sleherni morebitni napadalnosti«.

V. T.

Predvolilni boj v Zahodni Nemčiji v polnem razmahu

Gre za usodo Nemčije — trdijo v vrstah krščansko demokratske zveze
SPD: vsedanjem sistemu gospodarji 200 povojnih milijonarjev

Od stalnega dopisnika »Borbe«

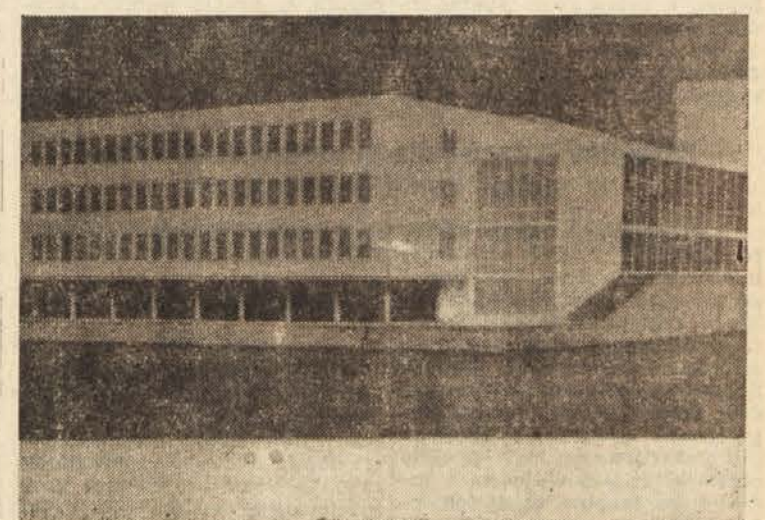
Bonn, 30. avgusta. — Kancler Adenauer je že večkrat opozoril nemške volivce, da skorajšnje volitve niso navadne volitve, temveč da 6. septembra rešujejo »usodo Nemčije, usodo bodočih pokolenj«. Toda krščansko-demokratska zveza in stranka glavne koalicije si na vse kriplje prizadevata, da bi postavila nemške volitve pred izbiro: ali glasujete za socializem, to pa po njihovem mnenju pomeni pomanjkanje, vrnitev k raclonirani preskrbi, osamitev Nemčije od zahodnih zaveznikov in prepuščenje le-te ZSSR, gospodarski kaos itd., pri čemer uporabljata za ilustracijo razmere v Sovjetski zvezi — ali za sedanji »red gospodarske blaginje«, za združitev Nemčije v okviru evropske skupnosti, za ustanovitev novega nemškega Wermachta in podobno. Desne grupacije zastavljajo celo vprašanje mej reicha iz leta 1939 in odpravo določenih demokratičnih pridobitev, spravljanje na oblast ljudi iz Hitlerjeve dobe itd.

Nemška socialistična stranka zahteva v volilnem programu, naj Nemci 6. septembra glasujejo za pravičnejšo in socialnejšo ureditev v Nemčiji, bolj demokratično ureditev, ztem pa tudi za neodvisno politiko do Zahoda in Vzhoda, ter naj oddajo svoj glas proti sedanji vladi in sedanjemu sistemu, v katerem, kakor pravijo, gospodarji 200 povojnih milijonarjev. Sindikati pozivajo nemške delavce, naj glasujejo za delavski parlament, za parlament, v katerem bi bili delavci v večini, ki pa bi vodil politiko v prid nemškega delovnega človeka, kar zadeva udeležbo delavcev pri upravljanju gospodarstva, obdavčenja, določanju meze, cen, socialni pomoči in podobno — saj vidi sedanja vlada politiko velekapitala brez slehernih delavskih pravic. Prav o tem pa je sedaj velika razpra-

va med predsednikom sindikatov Freitagom in kanclerjem Adenauerjem, ki zavrača obdolžitve. I SPD in sindikati opozarjajo Nemce na nevarnost, ki je nastala leta 1933, ko je s prihodom Hitlerja prišel na krmilo tudi velekapital, ki je odvel delavskemu razredu vse pravice.

Dne 18. avgusta je prišlo do volilne koalicije — krščansko-demokratske zveze in centra v Severni Westfaliji. Takšne spozrazume sklepajo tudi druge stran-

Kancler je, če ne upošteva običajnih predvolilnih kongresov stranke, pričel predvolilno kampanjo z zelo obiskanimi zborovanji beguncev iz vzhodnih krajev, ki se jih je ponekod udeležilo po 200.000 ljudi. Veliko število beguncev še ni našlo in ustvarilo novega doma ter žive od podpore, kar ustvarja posebno politične zahteve, do neke mere pa tudi posebno razpoloženje. Adenauerja dolže, da to izrablja v predvolilni borbi: SPD

Bonnski parlament razširjajo

ke, tega pa je zlasti pozdravila škofovska konferenca v Fuldi. Kölnski škof je čestital predsedniku westfalske vlade Arnoldu v imenu katoliških škofov, ki so v Fuldi sklenili, da bodo dne 30. avgusta, torej nekaj dni pred volitvami, poslali vsem vernikom pastirsko pismo, v katerem bodo med drugim razpravljali tudi o političnem položaju v deželi.

Znano pa je, da so duhovniki v resnici čestito organizatorji političnih zborovanj v manjših mestih in vaseh.

Zunanje politična vprašanja v predvolilni agitaciji

Od stalnega dopisnika »Borbe«

Bonn, 30. avgusta. V drugi polovici preteklega tedna so v predvolilnem boju v zvezni republiki Nemčiji ponovno prešla na prvo mesto zunanje-politična vprašanja.

Član predsedstva nemške socialistične stranke Eichler je na tiskovni konferenci poudaril, da bi sporazum z Moskvo lahko dosegli samo, če bi bilo jasno, kako se bo opredelila bodoča svobodna Nemčija. »Tukaj zahtevajo soglasnost vseh štirih velesil, da Nemčija ne sme biti pritegnjena ne v prvi, ne v drugi vojaški blok. Nemčija naj bi bila hkrati s sklenitvijo mirovne pogodbe sprejeta v OZN.«

Eichler se v imenu SPD ogreva za to, naj bi v okviru OZN ustvarili takšen varnostni sistem, ki bi varoval Nemčijo pred napadalnostjo in obratno.

Eichler je na tiskovni konferenci ponovil zahtevo SPD, naj bi opozicija in vlada v Bonnu vodili skupno zunanjo politiko, ki ne bi slonela zgolj na socialdemokratskih postavkah. »Ta zahteva velja tudi v primeru, da postane SPD vladajoča stranka po volitvah.« je poudaril Eichler. Kandidat CDU Arnold je danes v predvolilnem govoru izjavil, da je moč doseči združitev

Nemčije samo v zvezi z zahodnim svobodnim svetom.

Ko se je dotaknil nacizma, ki se pojavlja tu in tam v političnem življenju, je ponovil kanclerjeve besede: »Mi smo proti desnemu in levemu radikalizmu.«

Kancler Adenauer se je dotaknil stališča SPD, ki poudarja, da se Nemčija ne sme pridružiti nobenemu bloku ter izjavil: »Mi sami odločamo o svoji usodi in nočemo iti s pripogrnjeno glavo pod vešala.«

Predsednik SPD Ollenhauer je danes izjavil v Hamburgu, da SPD zahteva, naj bi bila bodoča Nemčija svobodna in neodvisna dežela, ki bi vodila neodvisno politiko in naj bi med razgovori štirih ravnali v dnu kot z enakopravnim partnerjem. Tudi v krogih CDU in SPD pričakujejo z zanimanjem odgovor zahodnih velesil ZSSR na to, ki zadevajo združitev Nemčije, čigar besedilo naj bi bilo objavljeno še pred 6. septembrom, se pravi še pred volitvami.

R. Vujović

Nemški kominformovci silijo čez mejo

Hannover, 30. avg. (AFP). Obmejne postaje vzdolž demarkacijske črte Sovjetske zveze so opozorili, naj ustavijo in aretirajo člane kominformovske mladinske organizacije Vzhodne Nemčije, ki poizkušajo prestopiti v zahodno cono. Ti poizkusi trajajo že tri dni. Cenijo, da je okrog 5000 članov te mladinske organizacije že dobilo nalogo, naj prestopijo mejo z izgovorom, da gre do na obisk k sorodnikom ter naj v velikih mestih, zlasti v Poruruju, začno agitirati proti bližnjim volitvam.

Na postaji v Helmstadtu so doslej ujeli 1000 takih propagandistov in jih odvedli v preiskovalna taborišča. Kontrolne postaje so okrepili. V Helmstadtu so pripeljali okrog 120 pripadnikov obmejne policije. Poročajo, da so izdali v Hannoveru posebne ukrepe v zvezi s prihodom kanclerja Adenauerja, ki bo moral imeti popoldne v tem mestu predvolilni govor.

R-V

Bonnska vlada bo razsodila o stranki Reicha

Bonn, 30. avg. — Notranje ministrstvo bonnske vlade predvideva, kako je bilo včeraj sporočeno v Bonnu, da bodo prihodnji teden predložili Zveznemu ustavnemu sodišču zahtevo, naj prepove nemško stranko Reicha, na kateri listi je kandidiral nacist Naumann.

Notranji minister bonnske vlade g. Lehr bo v torek predložil vladi sporočilo o uspešnih preiskave o delovanju nemške stranke Reicha.

To sporočilo kaže, kakor je bilo sporočeno, da je nemška stranka Reicha protiusstavna organizacija, vlada pa naj bi raz-

sodila, ali bodo vložili tožbo pri ustavnem sodišču. Postopek bi bil izveden po volitvah.

R. Vujović

Kritika zunanje politike ZDA

London, 30. avg. (Tanjug). — Kritiko ameriške zunanje politike, ki jo je posebno med razpravami v Generalni skupščini OZN v raznih oblikah objavljali britanski tisk, ostro ponavlja današnji vplivni »Raymond News«. List meni, da člani ameriške vlade nekažejo posebne skrbi za zagotovitev miru na Koreji in da »dajejo izraza raznim hotenjem po obnovitvi in zostritvi korejske vojne«.

Vlada ZDA — dodaja list — je razbila Churchillovo zamisel o sestanku štirih Ameriški zunanji minister Dulles zdaj napolnjuje spremembe v Ustanovni listini OZN. Te spremembe bi mogle povzročiti, da bi ZSSR izstopila iz Organizacije, Združeni narodi pa bi se spremenili iz mednarodnega foruma v zvezo ene skupine proti drugi. List poudarja, da ZDA vztrajno odklanjajo sprejem Kitajske v ZN. Po mnenju omenjene lista to znatno otežuje ureditev mednarodnih vprašanj.

ANGLO-EGIPTOVSKA POGAJANJA

Nesoglasja v kratkem poravnana?

Kairo, 30. avg. (AFP). — Anglo-egiptska nesoglasja so, oziroma bodo v kratkem poravnana. Pooblaščenec predstavnikov, tako egiptski kot britanski, sodijo, da so našli zadovoljivo rešitev spora med obema državama. Tako izjavljajo v krogih, ki so blizu vrhovnemu poveljstvu v Kairu, kjer poudarjajo, da bi sporazum o vojaških oporiščih v območju Sueškega prekopa utegnili skleniti še pred koncem septembra.

Vodja britanske delegacije Brayen Robertson bo 5. septembra odpotoval v London, kjer se bo posvetoval s svojo vlado. Sodijo, da se bo vrnil s potrebnimi pooblastili, da sme potrditi osnutek sporazuma, doseženega med sedanjimi neuradnimi razgovori. Zvedelo se je, da bo Velika Britanija odstopila od svojih zahtev, naj prideta Grčija in Iran na seznam dežel, katerih napad bi avtomatično sprožil vrnitev britanskih oboroženih sil na področju Sueškega prekopa. Turško vprašanje pa bo ostalo sporno.

Pakistanska spomenica o kašmirskem vprašanju

New Delhi, 30. avg. (Tanjug). Indijsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da je pakistanski veleposlanik v New Delhiju izročil sinoči spomenico predsednika pakistanske vlade o kašmirskem vprašanju. Zdej jo proučujejo, vsebinske pa še niso objavili.

Zastopnik indijske zunanjeja ministrstva je pri tej priložnosti izjavil, da je indijska vlada »presenečena in zaskrbljena zaradi čedalje ostrejših in pogostejših napadov pakistanskega tiska na Indijo«. Obtožbe pakistanske vlade, da Indija »zasmehuje« sporazum med Nehrujem in Alijem, je označil kot brezpredmetne, ker nobena odgovorna osebnost indijske vlade ni dala o doseženem sporazumu nobene izjave.

ker Britanci žele vključiti Turčijo na ta seznam, medtem ko Egipčani sodijo, da zadostuje, da bi ostali pri državah članicah arabskega pakta ob kolektivni varnosti.

Angleški arhitekti v Moskvi

London, 30. avg. (Tanjug). — Na vabilo Združenja sovjetskih arhitektov je odpovalo deset angleških arhitektov v Moskvo na tritedenski obisk. V delegaciji so znani britanski arhitekti in funkcinarji strokovnih združenj. Pot je organiziralo društvo za kulturno sodelovanje z ZSSR.

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT
Izgred izraelskih čet
Kairo, 30. avgusta (AFP). Egipčanske oblasti uradno sporočajo, da so oborožene izraelske čete predsinocinim vdruje v egiptovski zasedeni sektor v Gazi ter napadle begunsko taborišče v El Boregu. Egipčanske oblasti pripominjajo, da je ta skupina streljala na taborišče, pri čemer je ubila 4 moške, 7 žensk in 4 otroke, ranila pa je 22 oseb, ki so jih prepeljali v bolnico.

Opazovalci Združenih narodov so ob tem izgedu uvedli preiskavo, mešana komisija za premirje se bo šele jutri na zahtevo egiptovske vlade.

SIAM
Preiskava zoper zarotnike
Bangkok, 30. avgusta (AFP). Tajski predsedstva siamske vlade in načelnik urada za informacije general Kar Knjara je danes izjavil, da so »zarotniki, ki jih je zadnja dva dni aretirala policija v Bangkoku, nameravali odstraniti glavne člane vlade«. General je pripomnil, da še ni ugotovljeno, ali se nekdanji predsednik vlade Fanum Jong osebno udeležil te zarote, da pa so med obdolženimi tudi njegovi bližnji sodelavci. Prav tako je izjavil, da so v to zaroto zapleteni tudi Vietnamci, pristaši Ho Si Minha in Kitajci.

ZDA
Mc Carthyje obdolžitve
Washington, 30. avgusta (UP). Ameriški senator McCarthy je danes sporočil, da dela nek bazarderske dru-

žina v državni tiskarni in da je to resna nevarnost za nacionalno varnost. To izjavo je dal v hipu, ko je njegov anketni odbor podaljšal javna zaslišanja v zvezi z obtožbami o delovanju oseb v tiskarni, ki hočejo ukrasti državne tajne.

IRAN
Mosadik pred vojaškim sodiščem
Teheran, 30. avgusta (AFP). Tukaj se je zvedelo, da bodo nekdanjega predsednika iranske vlade dr. Mosadika izročili vojaškemu sodišču. Obdolžili ga bodo, da je nezakonito deloval po 13. avgustu, ko je bil general Zahedi po šahovem ukazu imenovan za predsednika vlade. Mosadik je prav tako obtožen, da je hotel strmoglaviti režim in da je zato pripravil drugo ljudsko glasovanje.

INDIJA
Škoda zaradi poplav
New Delhi, 30. avgusta (AFP). Poplave, ki so nastale zaradi dolgotrajnega deževja, so prizadejale Indiji precejšnjo škodo. V Južni Indiji je izgubilo zaradi poplave reke Godavari življenje 26 oseb, na področju Benaresa pa je ostalo brez strehe več tisoč ljudi, zaradi poplave rek Ganges in Gomati. Pri tem je bilo porušenih 10.000 hiš, 20.000 dreves je bilo iztrganih iz zemlje. Reka Ganges je prestopila bregove tudi na področju Purnea, tako da je ogroženih 50 vasel. Poplave Gangesa so napravile tudi veliko škodo kmetijskim pridelkom.

MAROKO
Skladišče orožja so odkrili
Casablanca, 30. avgusta (Reuter). Danes je bilo sporočeno, da so v palači naroknega sultana v Rabatu, ki je bil pred kratkim strankoljuben, našli precejšnjo količino orožja in streliva. Med drugim so našli dve strojnici, 7 avtomatskih pušk, 20 pušk, 16 brozastrelk in precejšnjo količino streliva. Pri sinu bivšega sultana Mulaju Hasanu pa so našli 2 strojnici in 2 samokresa.

IZ VČERAJSNJE DRUGE IZDAJE

Dokončni načrt volilnega zakona

Je Zvezni izvršni svet, izpopolnjenega po predlogih političnih forumov in organizacij SZDL, predložil Ljudski skupščini v razpravo

Beograd, 29. avg. (Tanjug). Zvezni izvršni svet je poslal danes Zvezni ljudski skupščini načrt zakona o pravicah in dolžnostih, volitvah in odpoklicu ljudskih poslancev prošnje, da ga dostavi zakonodajnemu odboru v nadaljnjo obravnavo. Načrt zakona se v nekaterih točkah razlikuje od prvotnega načrta. Razlogi za to so navedeni v obrazložitvi, v kateri pravi Zvezni izvršni svet med drugim:

Načrt zakona o pravicah in dolžnostih, volitvah in odpoklicu zveznih ljudskih poslancev, ki ga

Zvezni izvršni svet poslal ljudskim poslancem, da ga pregledajo in preučijo, je bil, kakor je znano, v razpravi in proučevanju tako v javnosti in političnih forumih kakor v Zveznem in Republiških izvršnih svetih. Na osnovi ponovne razprave in proučitve ter predlogov, ki so bili zbrani v teku diskusij, je bil izvršen v besedilu načrta niz tehničnih, slogovnih in drugih manjših sprememb, zaradi česar je bilo potrebno, da se pripravi prečiščeno besedilo zakonskega načrta o pravicah in dolžnostih, volitvah in

odpoklicu zveznih ljudskih poslancev, kakor ga sedaj Zvezni izvršni svet predlaga zvezni Ljudski skupščini.

Poleg tega vsebuje dokončni načrt še nekaj bistvenih sprememb glede na prvotni načrt. Te spremembe so naslednje:

Po drugi plati je ves novi sistem kandidiranja določen tako, da se s postavljanjem kandidatov in glasovanjem omogoči izražanje volje volivcev.

Postopek za odpoklic poslancev

3. Da bi se preprečili netehtni predlogi za odpoklic poslancev, dokončni načrt terja kakor po dosedanjem volilnem sistemu, da vsaj tretjina volivcev volilnega sreza da pobudo za postopanje za odpoklic poslanca. V skladu s tem mora biti na zborih volivcev, ki predlagajo odpoklic, zbrana najmanj tretjina vsega števila volivcev dotičnega volilnega okraja. Ti predpisi veljajo tudi za odpoklic člana sveta proizvajalcev.

4. Načrt zakona vsebuje določbe za zaščito članov sveta proizvajalcev pred neopravičeno odpovedjo delovnega odnosa v gospodarski organizaciji in določa pravico ugovora na tako odpoved. V skrajni liniji odloča o odpovedi sam svet proizvajalcev.

5. Načrt zakona vsebuje novo določbo o pravicah volivcev, da vložijo pri okrajni volilni komisiji ugovor proti nepravilnostim v poslovanju zborov volivcev. Ko bo volilna komisija razpravljala in potrjevala kandidate, bo morala upoštevati te ugovore.

Kategorija neveljavnih glasov

2. Precizirano je načelo o tem, kdo izmed kandidatov velja za izvoljenega. Kakor prvotni načrt tako sprejema tudi dokončni načrt načelo relativne večine glasov za vsakega izmed kandidatov, ki so sodelovali pri volitvah. Na drugi strani se je kategorija volivcev, o katerih je prvotni načrt določal, da se razporedijo, kakor da so glasovali proti, priključila h kategoriji neveljavnih glasov, ker ni razloga, da bi volivca, ki čerhta vse kandidate, razporejali drugače kakor volivca, ki ne izpolni volilnega lista ali pa ga izpolni na takšen način, da ni jasno, za katerega kandidata je glasoval.

Poslanci bodo dolžni poročati o svojem delu

6. Načrt zakona je vnesel tudi več jasnosti in natančnosti v prvo poglavje, ki je posvečeno pravicam in dolžnostim ljudskih poslancev. Tako določa obveznost ljudskega poslanca, da poroča o svojem poslanskem delu v domu, čigar član je, vsem pristojnim svetom ljudskih odborov, pa tudi samim ljudskim odborom na področju svojega volilnega okraja.

Določene so pravice in dolžnosti onih članov Zveznega sveta, ki jih volijo republiški, pokrajinski oziroma oblastni sveti. Teh pravic in dolžnosti ni mogoče docela izenačiti s pravicami in dolžnostmi članov Zveznega sveta, ki so bili izvoljeni v volilnih okrajih.

7. Po novem načrtu so bile določbe o prenehanju mandata združene v posebnem poglavju.

ZA IN PROTI »MALI« EVROPI

Adenauer zasukal volilno kampanjo na zunanje politična vprašanja

Bonn, 29. avg. (Z). Volilna kampanja v Nemčiji se je v zadnjih dneh močno razvnela zlasti na torišču nemške zunanje politike. Na volilnem zborovanju Kiehu je imel kancelar Adenauer govor, v katerem je ostro obsodil zunanje politične teze socialistov, češ da hočejo za vsako ceno doseči nemško nevtralnost samo zato, da bi se SZ čutila varno v Evropi. Pri tem pa nič ne pomislijo na varnost same Nemčije.

Prvak socialistov Ollenhauer je govoril v Düsseldorfu in kritiziral Adenauerjevo zunanjo politiko, češ da je treba težiti po stvarni, ne pa po »Mali« Evropi. Za Nemce je združitev Nemčije važnejša od njene navezanosti za Zahodno Evropo ali na katero koli drugo silo. Med-

tem je zahodnonemška policija pričela izvajati vedno strožjo kontrolo nad volilno kampanjo. Po prvih ukrepih, ki so bili izdani proti nacistom poročajo noćojšnji listi o akciji proti informirbojevskim agentom iz Vzhodne Nemčije. Na obmejni postaji v Helmstedtu so zahodnonemški carinski organi in poli-

cija pri nekem potniku opazili propagandni material, ki ga je skušal vtihotapiti iz Vzhodne Nemčije. Tedaj so blokiral vlak in preiskali okoli 300 potnikov. Pri 250 so našli skupno nekaj stotov propagandnih letakov in brošur. Propagandni material so zaplenili, hkrati pa tudi 60.000 zahodnonemških mark.

33 MILIJONOV VOLIVCEV

Bonn, 29. avg. — Zvezna republika ima 242 volilnih okrajev, na volitvah sodeluje 12 strank, kandidira pa 1709 kandidatov, med njimi 81 žensk. Volivcev je 33 milijonov, od tega 15 milijonov moških in 18 milij. žensk.

V primeru z volitvami l. 1949 se je število volivcev povečalo

za tri milijone. Sestega septembra bodo volili 484 poslancev. Polovico poslancev volijo z neposrednim glasovanjem po okrajih, polovica kandidatov pa je razdeljena po listah. Pogoj za udeležbo pri razdelitvi kandidatov po listah je, da mora stranka dobiti ali 5% glasov v zvezni republik ali v nekem okraju, da bo tako izvoljen njen kandidat z neposrednim glasovanjem. Izmed strank, ki so doslej sodelovale v Bundestagu in imele svoje parlamentarne frakcije, je, kot kaže, ogrožena le KP Nemčije, da na teh volitvah ne bo dobila niti 5% glasov in tudi ne bo noben njen kandidat izvoljen z neposrednim glasovanjem. Edino upanje ima Reiman po obdolitvah, da je poslanski kandidat Schrot prejel denar iz sovjetske zasedbene cone. Toda tudi to ni gotovo.

Po starosti je največ kandidatov starih nad 50 let, in sicer 867, 550 kandidatov je starih 40 do 50 let. Najstarejši kandidat je Matilda Blanck iz Ludwigsburga, stara 92 let, za njo Werner Springer 81 let, ter kancelar Adenauer, ki je star 77 let. Povprečna starost kandidatov znaša po sporočilu predsedstva 47 let. Predsedstvo poudarja, da je kandidatni kader mlajši kot je bil leta 1949. Pri urejevanju volilnega gradiva bo sodelovalo pol milijona ljudi. Sodijo, da bodo popolni volilni izdji znani že 7. septembra okrog polnoči.

R. Vufović

AMERIŠKA POMOČ IRANU

Washington, 29. avg. (UP). Po informacijah tukajšnjih političnih krogov pričakujejo, da bo predsednik Eisenhower noćoj poslal iranskemu šahu spomenico, v kateri mu bo obetal finančno pomoč ZDA za Iran.

Washington, 29. avg. (Tanjug). Ameriško zunanje ministrstvo je noćoj objavilo, da je prejelo od sovjetske vlade noto, ki zavrača vabilo zahodnih sil na konferenco Velike Britanije, Francije, ZDA in SZ, ki naj razpravlja o avstrijski državni pogodbi in ki je napovedana za 31. avgust v Londonu.

Zastopnik zunanjega ministrstva je v zvezi s tem izjavil, da je sovjetska vlada s tem »dokazala, da nima namena skleniti avstrijsko državno pogodbo.«

SZ odklonila sodelovanje

na londonski konferenci za avstrijsko mirovno pogodbo

Dunaj, 29. avg. (Tanjug). Listi noćoj poročajo, da bodo zastopniki treh zahodnih sil v ponedeljek v Londonu na posebnem sestanku razpravljali o avstrijski državni pogodbi. Na sestanku je bil povabljen tudi sovjetski zastopnik. Do sestanka pa bo v ponedeljek prišlo ne glede na to, ali se bo vabilo odzval. Ameriški delegat Homer Byigton je že dospel v London. Veliko Britanijo bo zastopal državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Geoffrey Harrison, Francijo pa Etienne de Croux-Chanel, francoski veleposlanik v Londonu.

Sing Man Ri spet grozi

da bo Južna Koreja na lasno pest nadaljevala vojno

Seul, 29. avg. (UP). Vlada je na današnji seji sklenila, da se bo sedaj vsa preselila iz Fusana nazaj v Seul, kjer že pripravljajo vrsto zaslišnih poslopj za posamezna ministrstva in druge vladne urade.

Vest, da je na zasedanju Generalne skupščine OZN prodrla južnokorejsko stališče v zvezi z

udeleženci korejske politične konferenca, v južnokorejskem tisku ni izzvala posebnih komentarjev. Zato je zbudila toliko večjo pozornost izjava, ki jo je danes dal Sing Man Ri, ki je dejal: Če politična konferenca ne bo dosegla svojega cilja, bo Južna Koreja, če bo treba, sama nadaljevala vojno, da doseže združitev dežele.

KULTURNI OZORNIK

Nov dom umetnosti v Mariboru

Po osvoboditvi se kulturno življenje v Mariboru razvija vse živahneje in hitreje. To dokazuje razgibano ustvarjanje književnikov, ki so si z revijo »Nova obzorja« ustvarili lastno ognjišče, to izpričuje gledališka delavnost, ki je dvignila dramo in opero do visoke stopnje, koncertni program se širi, znanstveno delo ima močno oporo v prepoznani Studijski knjižnici in krepko oporo v Pokrajinskem muzeju. Ljudsko prosvetna

sprejel sklepa o ustanovitvi novega umetnostnega doma in dokler ni odobril osnutka za prezidavo za ta namen določenega poslopja, ki naj služi kot umetnostna galerija.

Za to so izbrali precej veliko poslopje, stoječe na križišču Strossmajerjeve, Orožneve in Gospejne ulice. To poslopje, ki mu gleda glavno pročelje na Strossmajerjevo ulico in ima stranski vhod tudi iz Orožneve, je pravzaprav sestavljeno iz treh stavb,

ljeno, hkrati pa estetsko neoporečni, je bila navdve težavna naloga. Muzejski ravnatelj B. Teply se je s strokovnimi sodelavci takoj lotil z vsi odločitvami. Vrhovno vodstvo je prevzel in izdelal načrte za prezidavo ing. arhitekt Saša Dev in svojo nelahko nalogo odlično rešil. Znal je izbrati vse dane možnosti, razvstrel prostore s prestavitvijo oziroma odstranitvijo mnogih sten tako, da je obhod celotnega razstavišča strnjeno in da se obiskovalcu ni treba nikjer vračati. Zidarska dela so razen drobnejših zaokretov, tako da je notranja podoba galerije že vidna. Zdad izvršujejo še zidarska in plekarska dela, ko bodo dokončana še mizararska, ključavnčarska in druga obrtniška dela, bo novo razstavišče uporabljivo. Pokrajinski muzej upa, da do začetek prihodnjega leta lahko otvori galerijo s prvo razstavo.

Pri vseh teh adaptacijah že ves čas z izredno poštvalnostjo in brez sleherne nagrade sodeluje višji gradbeni tehnik Jože Požauko, ki vodi tudi gradbeno nadzorstvo in je vidno sodeloval pri reševanju zamotanih tehničnih problemov, ki so se pojavljali med adaptacijami.

Po zamisli muzejskega vodstva naj bi nova galerija bila predvsem namenjena za občasne razstave umetnikov s področja, ki teži v Mariboru. V ta namen sta pripravljena dve precej veliki in svetli dvorani, ena v pritličju, druga nad njo. Poleg teh rednih razstav domačih umetnikov naj bi galerija dajala stroho še drugim umetnostnim prireditvam. Tako je ravnatelj že v razgovorih z galerijami in muzeji v Ljubljani, pa tudi v Beogradu in Zagrebu, da bi v novih prostorih prirejali redne razstave. Misljene so predvsem naglo menjajoče se prireditve, ki bi se prenašale v Maribor iz drugih središč, in sicer zgodovinski pregledi oziroma izbori, pa tudi razstave sodobnih domačih in tujih umetnikov. Kot načelo naj bi veljalo, da se vsaj iz Ljubljane preneso v novo galerijo vse pomembnejše razstave, kolikor bi tuji mogoče, pa tudi od drugod. Stalna galerijska zbirka, ki naj bi posebno bila posvečena južnostajerskim umetnikom, naj bi se namestila šele čez nekaj let in tem predvidenim poslopju, ko se bo pač galerijska zbirka s pridobitvijo kvalitetnih del dovolj pomnožila.

Poleg obeh dvoran je v nadstropju še sedem večjih in manjših kabinetov ter obsežen prostor nad stopniščem. Poleg teh razstavnih lokalov so pa že pripravljene restavratorski laboratoriji, delavnica za fotografiranje, skladišča itd.

Z rednim in pogostim prirejanjem razstav bo mogoče tudi na naši severni meji ustvariti realno podlago za dvig zanimanja za umetnost. Samo tako bo mogoče vzgojiti stalno občinstvo, ki bo redno obiskovalo take prireditve. Iz tega osnovnega kadra ljubiteljev umetnosti se bo lahko ustvarjal zmerom širši krog interesentov, pri čemer bo treba pritegniti zlasti delavstvo, ki doslej ni imelo prilike videti umetnine in ki zato tudi žal še nima zanimanja za nje. Če se razstave povežejo s strokovnimi vodstvi in predavanji (v hiši je na razpolago dovolj velika dvorana), bo mogoča načrtna umetnostna vzgoja za široke množice. Pri tem si bo treba zagotoviti pomoč Ljudske univerze in Svobode. Da je med ljudmi dovolj zanimanja za duhovna prizadevanja, kaže najbolje množestveni obisk Pokrajinskega muzeja, kjer se je že posrečilo pridobiti tudi delavske množice.

Nova galerija pomeni velik korak naprej v mariborskem kulturnem življenju. Pridobitev novega galerijskega poslopja je za Maribor izrednega pomena in to ne le za umetnike same, temveč še bolj za celotno javnost. Pri tem je treba poudariti, da je bilo to delo mogoče samo zaradi izrednega umevanja naše ljudske oblasti, ki je vnovič pokazala, kako naša država skrbi za dvig kulture. Zlasti pa je treba izreči vse priznanje članom Mestnega ljudskega sveta, ki so svoj smisel za umetniške potrebe mesta dokazali tudi s tem, da so našli potrebna sredstva v proračunu. Druge naše občine si lahko v tem vzamejo Maribor za vzgled. K. D.

Pokrajinski muzej v Mariboru

društva z veliko vnemo pa tudi uspešno goje glasbeno in gledališko delo med ljudstvom. Edino v upodabljalni umetnosti Maribor po volji ni toliko napredoval, kolikor bi bilo to sorazmerno kakovostnemu in količinskemu dvigu likovne ustvarjalnosti v novih razmerah potrebno. Mariborski upodabljalni umetniki zlasti hudo pogrešajo primerno, ob potrebi vselej razpoložljivo razstavišče, saj si brez rednih javnih razstav in napredka likovne umetnosti ne moremo niti predstavljati. Kar se tega tiče, so razmere nasproti predvojnimi celo slabše. Dejansko danes Maribor nima prikladnih razstavnih prostorov, tako da je bila res neogibna nujsnost, da se glede prisrbe novega razstavnega poslopja čimprej kaj ukrene.

To željo je že ves čas od osvoboditve gojil poleg umetniške društva predvsem mariborski Pokrajinski muzej, ki v svoji zbirkah (a še več v svojih, javnosti nedostopnih skladiščih) hrani prenekatero lepo in umetnostno vredno slikarsko ozir. kiparsko delo. Muzejski ravnatelj prof. Bogo Teply je kmalu spoznal to potrebo, si izdelal načrt in ni nehal s pregovarjanjem in priprejanjem odločujočih oblastvenih organov, dokler ni mestni ljudski odbor načelno

ki jih na zunanji zduzuje nekakšna na videz klasicistična fasada, tako da naj bi bil podan vtis gosposkega dvorca. Stavbe so precej stare; najstarejši je južni del, prezidan iz enega krila nekdanje cerkve redovnic celestinskih. Njihov samostan, ki ga je že cesar Jožef II. odpravil leta 1783, sega prav do ogla Koroske ceste, kjer so nekoč stala mestna vrata. Ta del veže vmesno krilo s stavbo ob Orožnevi ulici. Tako je to staroversko poslopje, ki je bilo nekaj časa celo protestantska molitnica, kasneje pa služilo v industrijske in stanovanjske namene, bilo polno stopnic in majhnih pa velikih sob, ki so bile po ovinkastih hodnikih čudno povezane med seboj. Poslopje je bilo prvotno last grofa Gödöly-Lanol, pozneje ga je dobil v last neki plemič Podrocz. Po osvoboditvi je kot splošno ljudsko premoženje prešlo v upravo MLO. Nato so bili v njem nastanjeni razni uradi, dokler ga ni dne 1. julija 1951 prevzel v upravo Pokrajinski muzej, da v njem nastane svoj novi umetnostni oddelek.

Iz tega komaj preglednega, stavbinsko prav žalostnega konglomerata ustvariti prostore, ki naj bodo prikladni za moderne galerijske namene, to se pravi lepo razporejeni, smotrno povezani, dovolj naravno osvet-

Kmalu bo izdelan dokončen zakon o univerzah

Narodna skupščina je sprejela osnutek splošnega zakona o univerzah, o katerem je bilo mnogo razpravljanja in ki je do končne oblike imel več redakcij. Kmalu bodo zakonodajni odbori obeh svetov razpravljali o določilih tega osnutka, ki ga bo nato obravnavalo prvo naslednje zasedanje Zvezne ljudske skupščine. Uveljavljenje splošnega zakona o univerzah, ki smo ga zdavnaj potrebovali, je velikega pomena. Ze dolgo razpravljamo o problemih organizacije naših univerz. Odkar so se začele priprave, 1952. leta pa tudi z obdelavo osnutka Zakona o univerzah, je bilo mnogo diskusije. Prvi, drugi in tretji osnutek, zdaj pa še ta končna redakcija, ki je bila izročena Ljudski skupščini, zgovorno pričajo o prizadevanjih za tak univerzitetni zakon, ki bo ustrezal življenju in delu na univerzah.

Na zadnji osnutek, ki ga je objavila »Borba«, tretji po vrsti, je odbor za prosvetna vprašanja prejel vrsto pripomb po diskusijah na naših univerzah in visokih šolah, v združenjih univerzitetnih predavateljev, študentskih organizacijah itd. Odbor za prosvetna vprašanja je imel ponoven sestanek, ki so se ga udeležili tudi predstavniki univerzitetnih predavateljev iz naših republik. Po izčrpnih diskusijah o

osnutku zakona in pripombah je prosvetni odbor sestavil komisijo, ki naj bi določila na temelju tretjega osnutka in pripomb z diskusijami končno redakcijo osnutka zakona. Tako so sestavili dokončno besedilo. Na temelju naknadno prispelih pripomb je nastalo nekaj manjših izprememb. Tak osnutek je prejela Zvezna ljudska skupščina. Kmalu ga bodo začeli proučevati zakonodajni odbori Zveznega izvršnega sveta in Svetu narodov. Kot smo izvedeli, bo v zakonodajnih odborih ta načrt razložil predsednik odbora za prosvetna vprašanja Rodoljub Čolakovič. Na zasedanju pa bo podal svoj eksponde.

ORKESTER RADIA ZAGREB DOBIL PONUDBO ZA GOSTOVANJE PO JUŽNI AMERIKI

Zagreb, 30. avg. (Tanjug). Orkester radia Zagreb, ki po turneji po Belgiji, Franciji in Svici gostuje v Italiji, je dobil ponudbo, naj bi prihodnje leto gostoval tudi v Južni Ameriki. Priredil bi okrog 30 koncertov v največjih mestih južnoameriških držav.

BALET BEOGRAJSKE OPERE V ŠVICI

Sinoči je balet beograjske Operne odpotoval iz Beograda v Zürich, kjer bo v prvi polovici septembra izvajal nekaj predstav. Člani baletnega ansambila bodo švicarskemu občinstvu uprizorili večer treh baletov — »Simfonijo« Georga Bizeta, »Orfej« Igorja Stravinskega in »Lictarsko srce« Krešimira Baranovića ter »Ohridsko legendo« Stevana Hristića pod avtorjevo taktirko. Hkrati z baletom beograjske Operne je na gostovanje odpotoval tudi orkester Narodnega gledališča.

France Godec: Karneval

IZ NAŠIH KRAJEV

Primorska ima premalo industrije, da bi zaposlila vse ljudi

Okrajni ljudski odbor v Postojni ima velike gospodarske težave. Predvsem je zaskrbljen zaradi ljudi, ki jih nima kje zaposliti. Lesna industrija je edina v tem kraju. Toda gozdovi so izčrpani — največ so jih že Italijani, deloma pa tudi mi po osvoboditvi — tako je bilo treba ustavljati obrat za obratom, samo na postojnskem področju jih stoji devet. Rudnik lignita v Ilirski Bistrici je nekaj let po osvoboditvi še delal, vendar je moral zaradi konkurence obstati. Tako si okrajni odborniki belijo glavo, kje zaposliti ljudi, ko ni skoro nobene industrije. Tovarna lesovinskih plošč v Ilirski Bistrici, tovarna vezanih plošč in furnirjev v Pivki z obrati v Ilirski Bistrici in Prestranku ter žaga lesno industrijskega podjetja v Postojni so edina podjetja, ki obratujejo s polno zmogljivostjo v treh izmenah.

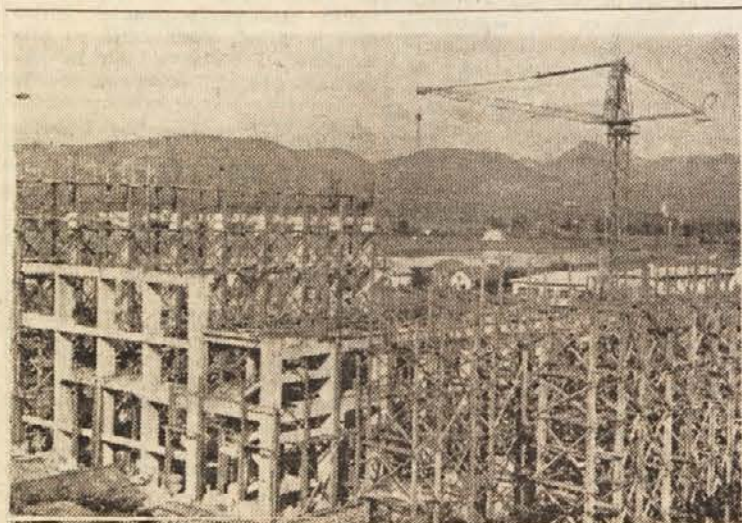
Kritične ekonomske okoliščine, v katerih se nahajajo ti kraji naše Primorske, skušajo nekatera podjetja po svojih zmogljivostih omejiti. Tovarna vezanih plošč »Javor na Pivki je po vojni podvojila proizvodnjo. Pospešeni tempo pa je škodoval strojem. Vendar jih neumorni mehaniki in strojniki krpajo in popravljajo, tako da je produkcija in kvaliteta proizvodov še vedno zadovoljiva. Ekonomski račun je po-

kazal, da bi lahko z razmeroma majhnimi investicijami podvojili dosedanje zmogljivosti ter znižali stroške proizvodnje za približno 50%. Novi moderni stroji, ki bi jih nabavili, bi pripomogli, da bi iz izdelki konkurirali tudi inozemskim. Zelja podjetja pa je tudi povečati zmogljivost furnirnice. Les raznih plemenitih listavcev, ki ga režejo v manj vredne deske, bi lahko zrezali v furnir in tako bi narasla vrednost lesa od 100 na 500 dolarjev. Povpraševanje po takem furnirju je veliko doma in tudi v inozemstvu. Hloderje bi lahko nabavljali iz Makedonije ali Črne gore. Prevozne stroške bi pokrili z izdelkom, ki bi ga prodali za dragocene devize. Podjetje pa name-rava izdelovati še druge predmete: avionske vezane plošče, mi-zarske plošče itd. Iz odpadkov, ki nastajajo pri izdelavi furnirja, izdelujejo embalažo za sadje in zelenjavo. Tudi ta oddelek nameravajo povečati.

V podjetju imajo veliko volje, da bi čimveč naredili in čimbolj zboljšali proizvodnjo. Toda pri tem jih ovirajo razne težave. Izredno visoki faktorji za uvoz prepotrebnih strojev jim onemogočajo, da bi stroje nabavljali, pa čeprav imajo potrebne devize. V vseh povojnih letih niso porabili niti enega deviznega dinarja za obnovo ali nabavo kakega

prepotrebnega stroja. Bati se je, da bo moralo podjetje obstati, ker ne bo moglo konkurirati drugim tovrstnim podjetjem. Tako je uprava podjetja v zelo kočljivem položaju, kajti z ustavljanjem posameznih obratov bodo zvečali število brezposelnih. Nujno potrebno je resneje razmišljati o težavah v teh krajih ter jih pomagati reševati.

Pivočan

Ze letos bo glavni objekt termoelektrarne Soštanj pod streho. Skoraj dve leti gradnja termoelektrarne v Soštanju zaradi pomanjkanja kredita ni kdove kaj napredovala. Letos pa so dobili 500 milijonov in delo se je kar vidno premaknilo. Se letos imajo namen preložiti tir proge Soštanj-Velenje, delno regulirati Pako in spraviti pod streho glavni pogonski objekt. Prav v teh dneh zaključujejo dogovore za dobavo celotne strojne opreme. Le-to bo prevzela neka švicarska tovarna. Okoli 30% opreme bosta izdelali tovarni Franc Leskošek v Mariboru in Miha Marinko v Trbovljah, kar bosta dobili plačano v švicarskih frankih.

Termoelektrarna Soštanj bo imela 6 agregatov, od katerih bo vsak proizvajal 37.000 KS. S polno zmogljivostjo bo dajala toliko električne energije, kot pred nedavnim vse elektrarne v Sloveniji skupaj. Bo pa tudi zelo ekonomična. Stara velenjska termoelektrarna porabi zdaj za 1 KS — 4 kg lignita, medtem ko ga bo nova komaj 1,3 kg.

PRED ZBORI VOLIVCEV V LITIJSKI OBČINI

Smo šele na koncu avgusta, pa se Litija z ostalim zaledjem pripravlja na važne jesenske politične dogodke. V vseh krajih na vaških sestankih SZDL razpravljajo o podrobnostih in kandidatih glede jesenskih volitev, ki bodo predvidoma v oktobru.

Ljudski odbor mestne občine v Litiji pa ima pred seboj več perečih gospodarskih, političnih in kulturnih problemov, s katerimi želi spoznati svoje občane. Zato so določili, da bodo imeli v vsej občini litijski občini v prvih tednih septembra zbor volivcev. Le-ti bodo na različnih krajih in sicer v Zgornji Jablanici, Gradjskih lazih, Jablaniških lazih, na Zgornjem Logu, na Savi, Ponovičah, na Spodnjem Logu, v Zgornjem Hotiču, v Sentjurju in v Spodnjem Hotiču. Vsaka vas bo imela za okoliška naselja poseben zbor volivcev. Litija in Gradec pa bosta imela skupni zbor volivcev v nedeljo 20. septembra v dvorani na Stavbah. Na zboru mora biti najmanj 900 volivcev, da bodo sklepi obvezni za vse občane. Med drugim bodo na litijskem zboru volivcev raz-

pravljali tudi o podrobnostih glede gradnje novega vodovoda, ki je življenjsko potreben Litiji in okolici. O gradnji vodovoda Litijani govorijo že več desetletij, vse kaže, da se bo ta zadeva približala izvedbi šele sedaj po za-slugi naše ljudske oblasti.

Okrajna konferenca AFZ v Postojni

Postojna, 30. avg. Na konferenci AFZ, ki je bila danes v Postojni, je poročala predsednica okrajnega odbora tov. Milojka Penko o dosedanjem delu AFZ. Po njenem referatu se je razvila živahna razprava, predvsem o tem, kakšna naj bo odslej organizacijska oblika AFZ: ali naj ostane tako samostojna kot doslej, ali pa naj se zlije v SZDL. Potem so razpravljale o udeležbi žensk na proslavi 5. in 6. septembra na Okroglicah ter o raznih vprašanih vzgoje otrok ter o delu mladih učiteljev na vasi.

Na koncu so še izvolile tov. Bojano Kenič kot delegatko za kongres AFZ, ki bo septembra v Beogradu.

VSA GORENJSKA

v znamenju slavnostnih priprav

Z Gorenjskega nam poročajo: Jeseniški kovinarji bodo šli prav vsi na Okroglico. Tja bodo prispeli že v soboto proti večeru. Povsod vidiš ljudi z značkami in povsod se pogovarjajo o tem, kako bo na Okroglici. — Tudi v tovarni verig v Lescah se skrbno pripravljajo.

Iz Tržiča jih pojde okoli 2000. V tovarni obutve »Triglav« obveščajo delavce po zvočnikih po oddelkih o vsem, kar je v zvezi z Okroglico. Kolektiv v predlinici v Tržiču in kolektiv Tovarne srpov in kos sta dala enodneveni zaslužek pripravljalnemu odboru

za proslavo na Okroglici. Podobne prispevke so dali tudi drugi kolektivi po raznih podjetjih na Gorenjskem.

Posebne pozive je natisnil OO SZDL v Kranju, s katerim vabi člane, da se udeležijo proslave. V Kranju bo v soboto 5. septembra dopoldne najprej zbor vseh borcev gorenjskih brigad, nato bo pogostitev le-teh, nakar bodo skupno odšli na Okroglico.

Vsa Gorenjska je že te dni slavnostno razpoložena in na proslavo Primorske bodo pohiteli tisoči z zavestjo, da je to naš skupni praznik.

L. B.

Skoraj v vsaki vasi slavolok!

V občini Dutovlje se pridno pripravljajo za proslavo desete obletnice vstaje primorskega ljudstva. V Dutovljah bodo kmalu dogradili dva lepo urejena slavoloka. Mladina iz Dutovelj tokrat ni ostala ob strani. Na zadnjem sestanku so sklenili, da bodo vas lepo očistili in jo okrasili z mlaji in zelenjem. Na predvečer proslave bodo na vidnih mestih zakurili kresove in proslave na Okroglici se bodo polnoštevilno udeležili. Sedaj ko so začeli pridno delati, tako kot so se zmenili, se med seboj pogovarjajo, kaj bodo še vse naredili, da bo v vasi bolj veselo in živahno.

Tudi v ostalih vaseh se pridno pripravljajo. Skoraj vsaka vas bo imela najmanj po en slavolok. Proslave na Okroglici se bo udeležilo nad 1000 ljudi. Iz vasi Kosovelje se bo proslave udeležilo okrog 55% vsega prebivalstva.

Kmetijska zadruga Dutovlje je prispevala 10.000 din za nabavo potrebne opreme za dekoracijo in za zastave. Tudi KZ Skopo, Tomaj, Pliskavica, občinska gostilna v Tomaju in pekarna v Dutovljah so se odzvale

19 hiš bodo prodali

Na ozemlju litijske mestne občine je 19 hiš, ki so splošna ljudska last. Mestni odbor v Litiji je sklenil, da bo prodal te hiše na dražbi, ki bo v začetku prihodnjega meseca. V poštev bodo prišle hiše v Litiji, na Bregu pri Litiji, na Grbinu, v Hotiču in na Savi.

Za prodajo teh hiš je v Litiji in okolici veliko zanimanje. S prodajo hiš se bo zvišal stanovanjski fond, ker bo litijska mestna občina porabila dohodek od prodanih hiš za gradnjo novih stanovanjskih objektov.

Mladina se je zbirala v partizanski vasi

Mladina Kostanjevice, Podbočja, Orehovca in Prusne vasi je sklenila organizirati mladinsko konferenco v taboru »Pri bistrem potoku«. S tem so hoteli doseči udeležbo, hkrati pa so hoteli, da bi bila konferenca nekaj partizanski miting, kakršnih je bilo mnogo v teh partizanskih krajih.

Moram priznati, da ni ostalo samo pri besedah. Njihov načrt se je uresničil do pitčice tako, kot so si to želeli. Okrog tabornega ognja se je zbralo več kot 100 mladincev iz daljnjih in bližnjih vasi. Prišel je tudi tovariš Colarič, prvoborec v teh krajih.

pozivu občinskega odbora SZDL in po svojih močeh prispevale svoj delež.

Najslabše je stanje v zvezi z odstranjevanjem starih napisov. Kljub pozivom SZDL, se lastniki zgradb ne zmenijo, da bi zastarele napise odstranili.

V vaseh Kopriva in Ponikve se tudi prepočasno pripravljajo za ta veliki dan; čakajo do zadnjega dne, da bodo vasi okrasili. Dobro bi bilo, da bi v teh vaseh mladina storila to, kot mladina v Dutovljah — da bi zdrnila še ostalo prebivalstvo.

F. P.

Kopričani obljublajo zvestobo svetlim tradicijam NOB

Koper, 30. avgusta. Ves koprski okraj je okrašen s slavoloki, zastavami, zelenjem, slikami maršala Tita in tisoči gesel, ki govorijo o velikem prazniku Slovenske Primorske. Kot prejšnje dni je bilo tudi danes v koprskem kraju mnogo prireditev in slovesnosti. V mestecu Izoli so preimenovali dosedanje ulice Venecija in ulico narodnega heroja Borisa Kidriča. Zatem je velika množica krenila proti spomeniku in grobnici sedmih izolskih antifašistov, ki so jih oktobra 1943 ubili fašisti.

Prebivalstvo koprškega okraja je prirčno pozdravilo kulturno-umetniške skupine, ki so te dni nastopale v Kopru, Izoli in drugih krajih. Zlasti jih je navdušila mladinska godba na pihalih iz Trbovelj. Slovesnosti, ki so zajele ves koprski okraj, so zelo množične in pestre. Na njih odločeni prisegajo, da bodo ostali zvesti svetlim tradicijam velike narodnoosvobodilne borbe in da bodo nadaljevali revolucionarno delo, ki je bilo začeto v NOB — graditev socializma v okviru svoje domovine Jugoslavije.

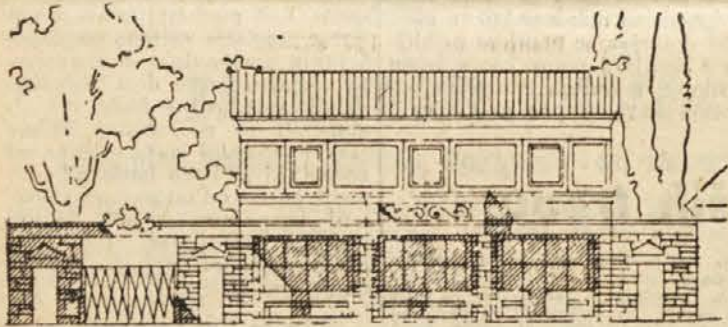
M. P.

Kie bodo v Šentvidu telovadili?

Na občnem zboru TVD Partizan v Šent Vidu je bil izvoljen poseben gradbeni odbor, ki naj bi poskrbel, da bodo telovadci dobili lastno streho. Doslej je ta odbor že dosegel, da so dobili parcelo sredi Šentvida, kjer bo stal bodoči dom »Partizana«. Izdelati je dal tudi idejno skico, s katero so člani prav zadovoljni. Nadaljnja usoda doma pa zavisi

sedaj od denarja, ki ga bodo imeli. Vendar pa podpora, ki jo je obljubila Zveza »Partizana«, doslej še niso dobili. Poletje se bliža koncu, telovadci bi se morali preseliti s telovadišča v telovadnico, toda kako in kam, dokler ni doma. Člani »Partizana« v Šentvidu upajo, da bodo vsi, ki so obljubili kakršnokoli pomoč, svojo obljubo v najkrajšem času izvršili.

V-ar

Osnutek bodočega telovadnega doma v Šentvidu

Bralci nam pišejo:

VOJNI POGORELCI V BELI KARJINI STANUJEJO ŠE VEDNO V KOLIBAH

Tovariš C. mi je na OLO Črnomelj dejal, da stanujejo v več vaseh Bele krajine vojni pogorelci še vedno v kolibah, pokritih s sirkovino.

Črnomelj je eden najmanjših okrajev naše republike, toda po izgubah in vojni škodi v NOB prednjači pred drugimi. Popolnoma požganih in porušeni je bilo 581 hiš, 99 pa delno. Tudi ostala gospodarskim poslopjem ni bilo prizanašeno, saj jih je bilo 1751 popolnoma, 123 pa delno porušeni.

OLO je takoj po vojni s pomočjo republiških forumov organiziral obnovo. Kmetije, ki so imele nekaj lastnih sredstev in delovno silo, so z obilno pomočjo oblasti naglo zgradili nove hiše in gospodarska poslopja. Ze 1946. je bilo sezidanih 128 stanovanjskih in 398 gospodarskih poslopij. Doslej so zgradili 520 stanovanjskih hiš in 654 gospodarskih poslopij, kar je vsekakor lepo številu, vendar če ga primerjamo s porušeniimi, je silka še vedno žalostna.

Kljub skrbi celotnega OLO, posebno nekaterih članov, kakor sta tov. Zunič in Pahulja, še mnogo ljudi, ki jim je vse pogorelo, stanuje v starih, na pol porušeni in s sirkovino pokritih kolibah.

Tako tov. F. J. iz Zapudja, kateremu so 1942. okupatorji vse požgali in ga potem odgnali na Rab, leži sedaj botan in živi s sedemčlansko družino pri znanih v sosednji vasi. Hiše sploh še ni začel graditi. To pa ni edini primer. V glavnem so ostali brez hiš stari ljudje in vdove z majhnimi otroki, ki nimajo ne sredstev ne delovne sile, da bi obnovili požgane domove. Ničče ne zahteva od oblasti, da bi vsem tem zgradila domove in jim izročila ključce, lahko pa bi našli izhod tako, da bi jim pomagali pri gradnji.

IO OF je dal OLO Črnomelj 12 milijonov 382.091 din, kar je lepa pomoč, a pa zadoščala za vse potrebne. Po-

družnica Narodne banke v Črnomlju bi lahko dala več dolgoročnih kreditov za gradajo stanovanj. Vsi tisti pa, ki so si po vojni s pomočjo »Obnove« sezidali hiše, bi lahko v obliki krajevne samoprispjevka pomagali pogorelcem.

N. B.

V svojih spominih bi rad na kratko opisal prv slovenskih Primorcev v prva dva letalska polka, ki sta bila ustanovljena v Afriki po dogovoru med štabom in zahodnimi zavezniki.

Takoj potem ko je afriška fronta razpadla in ko so zapadni zavezniki zasedli Sicilijo, smo Primorci iskali možnosti, da bi se ločili od italijanskih ujetnikov. Ko so nas zapadni zavezniki pripeljali meseca junija 1943. leta kot vojne ujetnike iz Sicilije v zbirno ujetniško taborišče Bizerta v severni Afriki, smo prosili komando taborišča, da dajo nas Slovence v posebno taborišče, ker imamo z ozirom na naš položaj posebne pravice in drugačne cilje kot Italijani. Dokazali smo, da smo bili prisilno mobilizirani v posebno delavske bataljone in da nismo redna italijanska vojska. Komandant taborišča nam je dovolil, da se Slovence zbiramo posebej. Stirje naši fantje so ob vsakem prihodu novih ujetnikov v taborišče stali ob vhodu in pozivali Slovence, naj stopijo na levo. Zvečer pa smo novincem pojasnjevali, kaj je naša dolžnost. Nekateri smo imeli brate in sestre pri partizanih in tako smo bili že prej v stikih z NOV in smo vedeli, kaj nam je storiti, če pridemo v ujetništvo.

Moja pot v I. lovski polk JLA

Nekega dne nam je komandant taborišča ukazal, naj se vsi Slovenci zberemo pred barakami, ker da sta prišla dva jugoslovanska častnika iz Kaira. Takoj smo vedeli, da so to častniki kraljeve vojske in da nas hočejo snubiti za svojo vojsko. Eden izmed oficirjev nas je svečano nagovoril in nas vabil, naj se jim pridružimo. Njegove obljube so bile tako razveseljive, da smo bili prepričani, da bomo v štirinajstih dneh že v domovini.

Ko sta častnika odšla, smo se posvetovali, kaj nam je storiti, in sklenili, da nam je glavno, da pridemo v domovino oboženi. Po enem tednu so nam ukazali, naj se pripravim tri sto Slovencev na odhod. Dejali so nam, da se pripravljajo v Konstantini čete za Jugoslavijo. Stirje smo ostali še dva meseca in zbirali Slovence ter jih odpremljali naprej v Konstantino. Nato pa smo svoje delo zaupali novim tovaršem in zaprosili, naj dovolijo tudi nam oditi v Konstantin, ker bi radi v domovino.

V Konstantini smo opazili, da velikodušna oficirja nista držala obljub. Ustanavljali so neke vrste delovne čete in jih pošiljali na

razna težaška dela v pristanišča. Posvetovali smo se, kaj storiti. Obrnili smo se na KP Francije. Takratni sekretar De André nam je sicer želel mnogo uspeha in nam čestil k našemu sklepu, da bi radi pomagali domovini, toda svetoval nam je lahko le to, naj gremo v Alžir, kjer bomo dobili zvezo s sovjetskimi veleposlanstvom. Kmalu nato smo zbirali četo, ki naj bi delala v Alžiru v avionskih remontnih delavnicah. Ko smo prišli v Alžir, smo bili sprejeti pri veleposlaniku Bogomolovu. Na široko in dolgo smo mu povedali, da nas je okrog 4000 Slovencev, ki hočemo oditi v Jugoslavijo v NOV. Obljubil nam je, da bo poskušal dobiti zvezo z NOV in nas bo o tem prihodnji obvestil. Od tega dne smo bili štiridesetkrat na sovjetskem veleposlanstvu, zatelelena odgovora pa še vedno ni bilo. Medtem smo delali v delavnicah za obnovo avionskih kril in krmil. Šef delavnice se nam je sprva zdel zelo vsiljiv, ker je hotel zvedeti od kje smo, kakšen je naš cilj. Spočetka mu nismo zaupali, ko smo pa zvedeli, da je član KP, smo si bili dobri prijatelji.

Na veleposlanstvo sem hodil jaz, ko sem bil dvajsetič, me je sprejel veleposlanikov pomočnik Guzovski in hotel je zvedeti vse podrobnosti o moji pretoklosti, o mojih sotovarših, o mojem mišljenju in prepričanju glede vstopa v NOV. Nato mi je dejal, naj pripravim prošnjo na Vrhovni štab NOV za vstop v NOV, podpisujejo naj jo vsi, ki želijo vstopiti v NOV. Zbrali smo več kot 1000 podpisov. Zopet smo čakali. Ko sem šel spet k Guzovskemu, mi je dejal, naj pripeljem vse ožje sodelavce. Ponudil nam je, da bi šli v Sovjetsko zvezo. Na to pa nismo pristali. Na našo prošnjo za vstop v NOV ni bilo še nobenega odgovora. Meseca januarja je prišel k nam neki angleški kapetan od Intelligent Servicea, ki nam je dejal, naj skličemo zbor vseh, da se bodo lahko vsi naši ljudje izjavili, kam hočejo. Takoj smo napravili neke vrste volitve. Za NOV se jih je javilo 70. Vse te so odpejali zastražene v neko taborišče, kjer so ostali do pravih volitev, ki so bile šele maja 1944.

Ko sem Guzovskega o vsem obvestil, mi je dejal, da nas bodo Angleži vse postrelili, če bodo

zvedeli za našo namero. Zopet nas je navduševal, naj gremo v SZ, vsaj tisti, ki smo o stvari bolje seznanjeni. Nekega dne meseca februarja pa nas je obmeseca vstili, da je v Alžiru delegacija NOV, ne ve pa še, kje je. Slednji sem delegacijo našel in spoznal generala Velebita in spremnjalca majorja Rudolfa. Skupaj smo šli h Guzovskemu; oba tovariša sta mi namreč obljubila, da bosta pogledala, kaj je s prošnjo za vstop v NOV, ki smo jo že zdavnaj vložili, in da bosta poskrbela, da bo vse v najkrajšem času urejeno.

Tisti večer je bilo v našem taborišču posebno veselo; pogovarjali smo se o domovini, o tem, kako jim bomo pomagali, da bo čimprej osvobodjena.

Dne 10. maja 1944 je bil za nas največji praznik v Afriki. Imeli smo volitve, na katerih smo se izjasnili, kdo je za kralja, kdo za Tita. Od vseh, bilo nas je približno 1200, jih je glasovalo za kralja 72. Nekaj časa smo še delali, nato pa nas je naša komanda začela razmeščati po raznih enotah. S tridesetimi tovariši sem prišel v I. lovski polk JLA v Bengasi, kjer smo ostali nekaj časa na vajah.

To je le nekaj spominov na vstop v I. lovski polk JLA.

Ciril Sotlar

DRŽAVNO PRVENSTVO V NOGOMETU

Razburljiv pričetek

Zmaga Spartaka v Skoplju - Dve točki Dinama v Sarajevu - Tesni zmagi Partizana in Hajduka - Toča golov v Novem Sadu - Odred : Proleter 2:2 (1:0)

Prenstvene borbe so se začele. Pa tudi prva presenečenja. Najpečnik med njimi je neodločen izid Crove zvezde z Radničkim in zmaga Spartaka v Skoplju, potem ko je Vardar že vodil 3:0! Izvozemši Vojvodino so usa ostala moštva težko prišla do točk.

Partizan je v Zagrebu proti Lokomotivi dosegel samo en gol. To je zadostovalo, da je prišel na čelo lestvice. Prav kakor lani. Povračilo za jesenski poraz se mu je posrečil.

Tudi Vojvodina je odlično začela. Novi ligaški Radevički je doživel katastrofo. Videti je, da so Vojvodinci za res pripravljeni umešati se med velike štirce.

Hajduk je v vodilni skupini. Zmaga v Beogradu je zanj zelo dragocena. Hkrati pomeni povračilo Hajduka, ker je lani v prvem kolu igral z BSK v Beogradu in izgubil 4:2.

Spartak je lani v prvem delu prvenstva presenečil. Tudi zdaj je priredil največje presenečenje prvega kola. Velik uspeh je premagati Vardarja v Skoplju, ko je le-ta vodil 3:0. Kot je videti, so Subotičani spremenili slog svoje igre. Moško, ki ga poznamo kot neborbeno in često malodušno, je pokazalo veliko vztrajnost, ki je v športu, zlasti pa v nogometu često odločilna.

Beograjski modri so odpovedali pred koncem tekme, ko je bil rezultat 3:2 in izgubili. Čeprav so igrali z desetimi igralci, bi, če ne bi igrali puške v korozijo, rešili vsaj eno točko.

V Sarajevu je Dinamo izvojeval dragoceno zmago. Dobro je začel, vodil 2:0, takrat pa se je Sarajevo igralo in prevzelo pobudo. Potem je sodnik pokazal na belo točko v prid Sarajevo. Lovrić II. kazenskega strela ni izkoristil. To je bilo usodno.

Nova ligaša Odred in Proleter sta si razdelila točki. To je za Oslječane uspeh.

poslal dolgo žogo prav pred vrata Odreda. Orečki je skočil in skušal odbiti z glavo, kar mu pa ni uspelo. Pritekel je Vekić in streljal žogo z nekaj metrov neuranljivo mimo vratarja Benčka I. Le tri minute kasneje je Rupnik prejel obrambo in podal žogo v sredino. Pritekel je zopet Vekić, ki je s strani našel pot žogi do mreže 2:1.

Ko je bil Proleter še vedno stalno v napadu, ni kazalo, da bi se rezultat mogel spremeniti v korist Odreda. Po igri je imel Proleter možnosti, da celo povzra za vodilni položaj. V zadnjih petnajstih minutah pa so domači od časa do časa zopet prišli pred gol Proleterja. Brezar je streljal na prazna vrata, vendar je obramba v zadnjem trenutku rešila brezupen položaj. V 33. minuti je Odred izenačil. Visoka žoga je prišla iz desnega krila, nanjo sta startala Haecler in Malčić, pri tem pa je branilec gostov napravil roko in sodnik Podubski je pokazal na belo točko. Enajstmetrovo je Toplak hladnokrvno realiziral: 2:2. Po tem golu so domači, bodreni od gledalcev še bolj pritisnili, da bi popravili rezultat v svojo korist in si prislužili obe točki. Hočevar je dosegel dva gola, ki pa ju je sodnik razveljavil zaradi ofenzivne dvajsete minute, pri čemer je bil Haecler sam pred vrati, a se je okleval. Vratar Trenjnjak mu je s hitro intervencijo pobral žogo z noge. V zadnji minuti pa je imel priložnost Rupnik, ki polvisoko žoge ni mogel zaobrati v mrežo.

Odred je danes igral mnogo slabše kot na zadnjih tekmah. Vzrok slabi igri je bila defenziva in slaba igra stranskih krilcev, posebno v drugem polčasu, pa tudi obe zvezi sta se pre malo vračali nazaj in nista poizkušali povezati obrambe z napadom. V obrambi je bil izredno zanesljiv Benček, ki je rešil nekaj brezupnih situacij. Tudi Lesjak in Zivotić, ki se

Slab štart Odreda

Ljubljansko nogometno občinstvo je nestrno pričakovalo začetek letošnje nogometne sezone. Kljub temu, da je Proleter za Ljubljano že nekako dolgočasen gost, se je 8000 gledalcev zbralo na igrišču Odreda in pričakovanju, da bodo domači pobrali prvi točki. Vendar so bili razočarani, saj je domačin uspešno komaj rešiti eno točko in se je le izvrstni obrambi vratarja Benčka zahvaliti, da niso bili gostje večkrat uspešnejši. Po otvoritveni slovesnosti, ko sta kapetana obeh moštev Rupnik in Hočevar ob igranju državne himne dvignila zastavo, je sodnik Podubski dal znak za začetek prve prvenstvene tekme za zvezno ligo po vojni v Ljubljani.

Prvenstvena tekma zvezne lige. - Stadion Odreda, gledalcev kakih 8000. Sodnik Milenko Podubski iz Zagreba, stranska sodnika Jovanović in Kaduč (Sarajevo). Vreme in igrišče ugodno za igro.

Strelci: Zumber v 5., Toplak v 88. za Odred, Vekić v 64. in 67. minuti za Proleter.

Proleter je takoj prevzel iniciativno in že v prvi minuti je Pintarić streljal na vrata. Vendar je prvi gol dosegel Odred že v peti minuti. Prosti strel z 17 metrov je Haecler vrnil Zumberju, ki je v s. točnim strelom ukani vratarja Trenjnjaka.

Kljub vodstvu pa je bila igra enakopravna in je bil Proleter tehnično celo boljši. Morda je za premoh gostov bil odločilen tudi sistem, ki so ga uporabljali v današnji tekmi. V napadu so igrali le s štiri igralci, z dvema srednjima napadalcem Vekićem in Rupnikom, medtem ko je Pintarić igral naprej pomaknjene srednje strelca. Prav ta igralec je bil vedno nepokrit in je uspešno pošiljal uporabne žoge svojemu napadu. Levo krilo Brnjavarac pa je prevzel vlogo levega krilca. Najugodnejšo priložnost za Proleter je zamudil Vekić, ki je z nekaj metrov streljal v vratarja, po čem ko je malo prej Benček le s težavo odbil njegov strel v prečko, odkoder se je žoga odbila v gol out. V drugem delu prvega polčasa je Odred nekajkrat prav lepo prodrl pred Proleterjeva vrata vendar je tudi takrat manjkalo napadalcem odločnosti pri streljanju na gol. Zelo lepe kombinacije je izvajala desna stran napada Toplak-Belcer. V zadnji minuti pa je postal pred vrata visoko žogo Zumber, nakar je nastala gneča, v kateri pa zapovrstjo Brezar, Belcer in Toplak niso zadeli cilja.

VELIKA PREMOC PROLETERJA V DRUGEM DELU

V drugem delu igre je Proleter takoj v začetku osro napadel. Zele

Na vsak način izboljšati rezultat. Ne prestanti napadi so potisnili Odredovo enajstorico na njegovo polovico in le redko katera žoga je zašla na polovico gostov. Benček je imel izredno dosti dela, ki pa ga je uspešno opravljati. Vendar je premoh Proleterja prisilil do izražanja dvajsete minute, ko so se nevarni položaji v 16 m prostoru Odreda vrtili eden za drugim. V 19. minuti je desni branilec Malčić

na vsak način izboljšati rezultat. Ne prestanti napadi so potisnili Odredovo enajstorico na njegovo polovico in le redko katera žoga je zašla na polovico gostov. Benček je imel izredno dosti dela, ki pa ga je uspešno opravljati. Vendar je premoh Proleterja prisilil do izražanja dvajsete minute, ko so se nevarni položaji v 16 m prostoru Odreda vrtili eden za drugim. V 19. minuti je desni branilec Malčić

na vsak način izboljšati rezultat. Ne prestanti napadi so potisnili Odredovo enajstorico na njegovo polovico in le redko katera žoga je zašla na polovico gostov. Benček je imel izredno dosti dela, ki pa ga je uspešno opravljati. Vendar je premoh Proleterja prisilil do izražanja dvajsete minute, ko so se nevarni položaji v 16 m prostoru Odreda vrtili eden za drugim. V 19. minuti je desni branilec Malčić

na vsak način izboljšati rezultat. Ne prestanti napadi so potisnili Odredovo enajstorico na njegovo polovico in le redko katera žoga je zašla na polovico gostov. Benček je imel izredno dosti dela, ki pa ga je uspešno opravljati. Vendar je premoh Proleterja prisilil do izražanja dvajsete minute, ko so se nevarni položaji v 16 m prostoru Odreda vrtili eden za drugim. V 19. minuti je desni branilec Malčić

na vsak način izboljšati rezultat. Ne prestanti napadi so potisnili Odredovo enajstorico na njegovo polovico in le redko katera žoga je zašla na polovico gostov. Benček je imel izredno dosti dela, ki pa ga je uspešno opravljati. Vendar je premoh Proleterja prisilil do izražanja dvajsete minute, ko so se nevarni položaji v 16 m prostoru Odreda vrtili eden za drugim. V 19. minuti je desni branilec Malčić

na vsak način izboljšati rezultat. Ne prestanti napadi so potisnili Odredovo enajstorico na njegovo polovico in le redko katera žoga je zašla na polovico gostov. Benček je imel izredno dosti dela, ki pa ga je uspešno opravljati. Vendar je premoh Proleterja prisilil do izražanja dvajsete minute, ko so se nevarni položaji v 16 m prostoru Odreda vrtili eden za drugim. V 19. minuti je desni branilec Malčić

na vsak način izboljšati rezultat. Ne prestanti napadi so potisnili Odredovo enajstorico na njegovo polovico in le redko katera žoga je zašla na polovico gostov. Benček je imel izredno dosti dela, ki pa ga je uspešno opravljati. Vendar je premoh Proleterja prisilil do izražanja dvajsete minute, ko so se nevarni položaji v 16 m prostoru Odreda vrtili eden za drugim. V 19. minuti je desni branilec Malčić

na vsak način izboljšati rezultat. Ne prestanti napadi so potisnili Odredovo enajstorico na njegovo polovico in le redko katera žoga je zašla na polovico gostov. Benček je imel izredno dosti dela, ki pa ga je uspešno opravljati. Vendar je premoh Proleterja prisilil do izražanja dvajsete minute, ko so se nevarni položaji v 16 m prostoru Odreda vrtili eden za drugim. V 19. minuti je desni branilec Malčić

na vsak način izboljšati rezultat. Ne prestanti napadi so potisnili Odredovo enajstorico na njegovo polovico in le redko katera žoga je zašla na polovico gostov. Benček je imel izredno dosti dela, ki pa ga je uspešno opravljati. Vendar je premoh Proleterja prisilil do izražanja dvajsete minute, ko so se nevarni položaji v 16 m prostoru Odreda vrtili eden za drugim. V 19. minuti je desni branilec Malčić

na vsak način izboljšati rezultat. Ne prestanti napadi so potisnili Odredovo enajstorico na njegovo polovico in le redko katera žoga je zašla na polovico gostov. Benček je imel izredno dosti dela, ki pa ga je uspešno opravljati. Vendar je premoh Proleterja prisilil do izražanja dvajsete minute, ko so se nevarni položaji v 16 m prostoru Odreda vrtili eden za drugim. V 19. minuti je desni branilec Malčić

Nezadržni finiš Splitčanov

Hajduk : BSK 4:3 (1:2)

Split, Stadion JLA, gledalcev 20.000. Sodil Vana Stefanović, strelci: Marković v 2. min, Prilićević v 13., Vidošević v 32., Marković v 52., Vukas v 78., Vidošević v 81. in 89. minuti.

Hajduk je v zadnjih 12 minutah osvojil dve dragoceni točki. V začetku drugega polčasa je bil Tasić poškokodan. BSK je igral z devetimi igralci. Hajduk je silovito napadal, vendar so bili njegovi napadatelji precej živčni. Obramba BSK se je poživljeno borila, vendar je proti koncu pokazal odlično igro. Čutili je bilo, da nista nastopila Matošić in Beara.

Partizan : Lokomotiva 1:0

Igrišče Zagreba, gledalcev 15.000. Sodil Barjaktarević, strelci: Herceg v 50. minuti.

Tudi tokrat se je moral Partizan zelo potruditi, da bi obvladal borbeno moštvo Lokomotive. Prvih 15 minut je bilo polna letih in nevarnih akcij na obeh straneh.

V drugem polčasu je Partizan začel močno napadati, da bi prišel v vodstvo, kar mu je uspelo v 8. minuti. Herceg je izkoristil zmedo v obrambi domačih in s preciznim strelom dosegel edini gol. Potem je Partizan z nekaj močnimi napadi razbil moštvo Lokomotive, ki se je šele pred koncem zbralo in preslo v osre napad, da bi izenačilo. To pa jim ni uspelo zaradi odlične Partizanove obrambe.

Sodnik je napravil precej napak, zlasti v škodo domaćega moštva.

Spartak : Vardar 4:3 (0:3)

Skoplje, 30. avgusta. - Mestni stadion, gledalcev 12.000. Sodil Marjan Žigon, strelci: Velkovski v 3., 54. in 38. minuti za Vardar, za Spartak pa Kopolivski v 64. in 78. ter Paifi v 68. in 85. minuti.

Igrali so hitro, lepo, toda nervozno. Spartakova zmaga je popolnoma zaslužena, čeprav njegovi igralci niso bili pred golom učinkoviti. Igralci Vardarja so v prvem polčasu največkrat presenečili, v drugem pa pustili prostom, da so pobudo popolnoma prevzeli.

Dinamo : Sarajevo 3:1

Sarajevo, 30. avg. - Strelci: Benko v 10., Čajkovski v 21. in Dvornič v 65. minuti za Dinamo ter Lovrić v 4. minuti za Sarajevo. Sodil Leon Lemešić, gledalcev 14.000.

Igra se je začela z ostrim napadom Sarajevo, ki je izsilil kot, za tem pa je četrti minuti tudi gol. Svoje premoš Sarajevo v prvem polčasu ni izkoristilo. V 21. minuti je Dinamo izenačil po Čajkovskem.

V drugem polčasu je Sarajevo spet začelo z ostrimi napadi, vendar svojih možnosti ni izkoristilo. Potem je Dinamo začel napadati. To je odločilo izid tekme.

Vojvodina : Radnički 7:1

Novi Sad, 30. avg. Strelci: Krstić v 13. in 19. minuti, Hirman v 41. minuti, Boškovi v 43., 68. in 80. minuti, ter Rajkov v 88. minuti za Vojvodino, Vučinovski v 35. minuti za Radnički. Gledalcev 7000, sodnik Mrkobrad iz Beograda.

Vseh 90 minut je bila igra prava prvenstvena borba brez običajnih ekshibitivnih Vojvodine, kakor da bi se odločevalo o tem, kdo bo izpadel iz igre. Celo pri staniu 6:1 se je Vojvodina borila še za kak gol, prav tako pa je Radnički igral zelo borbeno

Partizan	1	1	0	1	2
Vojvodina	1	1	0	7	1
Dinamo	1	1	0	3	1
Hajduk	1	1	0	4	3
Spartak	1	1	0	4	3
Crvena zvezda	1	0	1	1	1
Radnički	1	0	1	1	1
Odred	1	0	0	2	2
Proleter	1	0	0	2	1
BSK	1	0	1	3	4
Vardar	1	0	1	3	4
Sarajevo	1	0	1	1	3
Radnički	1	0	1	1	7
Lokomotiva	1	0	1	0	1

OSARKA

Crvena zvezda : Partizan 83:56 (35:26)

Beograd, 30. avgusta. - Crvena zvezda je premagala Partizan z rezultatom 83:56 (35:26) in osvojila prvenstvo vzhodne skupine ter se skupaj s Partizanom kvalificirala za finale državnega košarkarskega prvenstva. Tekma je bila lepa in razburljiva. Zlasti se je izkazal Bjelogričević, ki je na treh tekmah dosegel 36 košev. - V predtekmah je ženska ekipa Crvene zvezde premagala Partizan z 41:21 (25:10).

SLOVENSKO MLADINSKO PRVENSTVO V KOŠARKI

V prvi tekmi današnjega sporeda slovenskega mladinskega prvenstva v košarki sta se srečala ASK in Medveci. Po ogroženi borbi in prvi polovici igre so mladinci ASK premagali svojoga nasprotnika s 63:37 (31:20).

V drugi tekmi so mladinci Zvezničarja premagali Slavijo s 63:54, medtem ko je bil polčas rezultat 32:20. Ze po teh tekmah si je ASK zagotovilo prvo mesto med mladinci.

Nov jadranski rekord

Maribor, 30. avgusta. - Jadralski Zvonko Šabeder, član aerokluba »Zanko Matence« iz Maribora, je dosegel nov državni rekord v enosedajnem jadralskem letalu. Letel je nepretrgoma 22 ur in 5 minut.

AVTOMOBILSKO IN MOTOCIKLISTIČNO DRŽAVNO PRVENSTVO V GORSKI VOZNI

REKORD LJUBELJSKE PROGE NI PREMAGAN

Tržič, 30. avgusta. - Danes je bilo na Ljubeljski avtomobilsko in motociklistično državno prvenstvo v gorski voznji. Rezena domačih vozačev so nastopili tudi tekmovalci iz Avstrije, Nemčije, Švice in STO. Proga je bila zelo težavna. Čeprav so vsi tekmovalci zelo dobro vozili, niso mogli izboljšati doseganega rekorda na ljubeljski progi.

Rezultati: motorji do 125 cm: Bucalo 6:33,0, Rafaelo Chiogio (Trst) 6:47,0, Mrak 6:48,0, Milovančev 6:01,0, Mazer 6:06,0, 250 cm: Weingartmann (Avstrija) 5:34,0, Milovančev 6:01,0, Mazer 6:06,0, 350 cm: Vračko (Avstrija) 5:49,0, Bočkaj 6:13,0, Marinček (Avstrija) 6:15,0, 500 cm: Levaja 5:43,0, Pažur 5:47,0.

Prikolice do 600 cm: Hildebrande (Nemčija) 5:24,0, Benz (Švice) 5:33,0, Barbarič 5:51,0. Prikolice nad 600 cm: Schneider (Nemčija) 5:32,0, Koch (Nemčija) 6:00,0, Petrovič 6:03,0.

Avtomobil ob 1100 cm: Malnar 6:41,0, Škerlj 6:45,0, Saletnik 7:23,0.

Avtomobil nad 1100 cm: Otto Mate (Avstrija) 5:30,0, Vuković 5:50,0, Škeris (Nemčija) 5:55,0.

Naši kolearji so dosegli lep uspeh: prekoslili so predstavnike 14 držav, med njimi Velike Britanije, Nemčije in Švedske, pred njimi pa so prispejali na cilja Italijana, štirje Belgijci in po en nizozemec, danec, Švicar in Luksemburčan.

Zanimivo je bilo videti, kakšen rezultat bi dosegli naši najboljši vozači, če bi enkrat nastopili pod najugodnejšimi pogoji, kot so jih imeli Italijani in drugi tekmovalci. Ti so imeli na primer poseben kamion, ki je vozil s seboj rezervne dele in kompletna kolesa. Naši niso imeli niti najnujnejših rezervnih delov. Zato je okvara zanje pomenila odstop.

Petrovič in Della Santa sta uspešno opravila še en izpit iz taktike. Vozila sta izvrstno, kot redkokdaj doslej. Prav zato je njihov uspeh tem večji.

Zumber je dosegel prvi gol za Odred

PLAVANJE

Kamnik prvak II. slovenske lige

Bled, 30. avg. - Danes se je končal plavalni troyob med Kamnikom, Mladostjo (Kranj) in domačinom PK Bled. Kamnik je premagal moštvo Bleda v plavanju s 115:86 točkami, Mladost (Kranj) pa je premagala Bled s 102:85 točkami.

Waterpolo tekma med Bledom in Kamnikom se je končala s 5:3 za Bled. Kamnik je tako brez poraza osvojil prvenstvo II. slovenske lige in si je s tem pridobil pravico do kvalifikacije za vstop v I. slovensko ligo s tretje plasiranim članom I. lige mariborskim Branikom. J. S.

DRŽAVNO PRVENSTVO V STRELJANJU

PLANINC - DRŽAVNI PRVAK s težko precizno puško

Ljubljana, 30. avg. - Danes je bilo tekmovanje za nalog prvak s težko precizno puško. Nastopilo je sedem najboljših strelcev v državi: Bonič, Sertič, Škorič, Nemanja Marković, Mašek, Planinc in Pravhart. Teška precizna puška je najnapornejša strelska disciplina, saj mora strelci izdržati 120 strelcov, kar znese šest ur nepretrganega pojoja za streljanje.

Vremenski pogoji za streljanje so bili danes ugodni. Edino nekoliko premočna svetloba je deloma utrujala oči strelcev. Doseženi so bili razmeroma dobri rezultati.

Prvih štideset strelcov sta leže streljala Bonič in Mašek. Bonič je dosegel 578, Mašek pa 371 krogov. Ostali strelci so v prvem stavu streljali stoje. Med njimi je, bil najboljši Nemanja Marković, ki je dosegel 338 ajten krog več kot Planinc.

Drugi 40 strelcov je Pravhart streljal leže in dosegel 332 krogov ali pet več kot Škorič, ki pa je že v prvem, stoječem stavu napravil premoš in s tem izpadel kot resen kandidat za prvaka.

Ze po štirih urah streljanja je končal Planinc. Streljal je precej hitro in dosegel skupno 1077 krogov. V zadnjem klečecem stavu je lepo streljal. Sele uro za njim je končal lanski prvak in rekord s tem orožjem Mašek in dosegel 1098 krogov. Takoj za njim je Škorič zabeležil 1042 kroga.

NADALJEVANJE III. KOLA DRŽAVNEGA PRVENSTVA V ATLETIKI

Spartakovi atleti v Ljubljani najboljši

Ljubljana, 30. avgusta. - Tudi v nadaljevanju atletske zvezne lige niso atleti Spartaka (Subj), Zelezničarja (Mrb) in Zvezničarja (Lj) dosegli pomembnih rezultatov. Dobre rezultate je dosegel je Kojundžić (Sp) na 400 m ovire in v skoku ob palici. Tudi rezultat Rajčiča (Sp) v troskoku je zadovoljiv.

Tehnični rezultati: 400 m ovire: 1. Kojundžić (Sp) 57,8; 2. Moljč (ZL) 1:00,8; 300 m: 1. Žarkovič (Sp) 25,9; 2. Djordjević (ZL) 25,9; 800 m: 1. Jurić (Sp) 2:00,8; 2. Čović (Sp) 2:00,9; 5000 m: 1. Male (ZM) 8:55,4; 2. Toldi (Sp) 8:58,6. Skok ob palici: 1. Kojundžić (Sp) 3,50 m; 2. Franko (ZL) 3 m. Troskok: 1. Rajčič (Sp) 13,51; 2. Šoba (ZL) 12,55 m. Disk: Medžigradski (Sp) 41,72; 2. Penko (ZL) 38,21 m. Štafeta 4x400 m: 1. Zelezničar (Lj) 3:54,2; 2. Spartak 3:55,2. Klavdivo: 1. Vuksanović (Sp) 44,02; 2. Kovač (Sp) 40,80 m. Največ točk v obeh dneh je zbral Spartak (Subj) 27.205, sledi Zelezničar (Lj) 26.134 in Zelezničar (Mrb) 20.697.

Maribor, 30. avg. - Iz Graza se je vrnil naš lahkošteletni Vipotnik, član »Kludivarja« iz Celja. Udeležil se je večjega lahkošteletskega tekmovanja, na katerem so nastopili tudi najboljši avstrijski in nemški srednjepogoši. Vipotnik je zasedel v teku na 1000 m prvo mesto s časom 2:29,4 in tako dosegel kar tri nove rekorde: nov mladinski rekord na tej progi ter slovenski mladinski in članski rekord. S tem izrednim uspehom je mladi Vipotnik znova dokazal, da sodi med najboljše jugoslovske tekače.

Dva republiška rekorda v Zagrebu

Zagreb, 30. avg. Drugega dne tekmovanja III. kola zvezne atletske lige v Zagrebu sta bila dosežena dva republiška rekorda: štafeta Dinamo 4x400 m je dosegla nov hrvatski rekord, 3:24,0. Slovenec Plut pa na nov republiški rekord v metu kopja 66,76. V moški konkurenci je Dinamo zbral 28.946, Mladost pa 28.594 in Odred

28.091 točk. V ženski konkurenci je bila prva Mladost z rekordnim številom točk - 14.571, sledi ji Odred 12.320, Dinamo 12.395 in Zelezničar 10.910 točk.

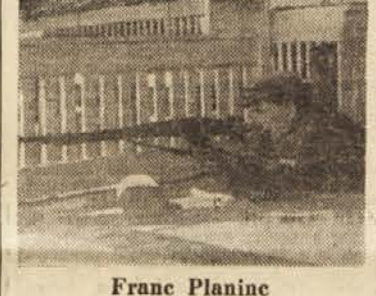
Hkrati so atleti Dinama podlegli ekipi Rotweissa iz Oberhausena s 87:112 točkami.

desetih strelnih dosegel enako število krogov kot Planinc, bi postal novi prvak. Vendar je v treh strelnih pred koncem izbil osem krogov in s tem prepustil Planincu častni naslov državnega prvak s težko precizno puško.

Po nekontroliranih rezultatih (ki pa verjetno ne bodo spremenili vrstnega reda) so se strelci razvrstili takole: 1. Planinc (Slov) 1077 krogov, 2. Pravhart (Hr) 1072 kr., 3.-4. Mašek (Hr) in Bonič (Sr) 1068 kr., 5. Nemanja Marković (Sr) 1056 kr., 6. Sertič (Hr) 1051 kr., 7. Škorič (Hr) 1042 krogov.

V posameznih stavih so bili najboljši: leže: Pravhart 191+191 kr., kleče: Planinc 184+178 kr.; stoje: Nemanja Marković 167+171 krogov.

Mihorko je streljal z latini orožjem 28. avgusta. Imel pa je izredno slabo vreme in dosegel 1940 krogov, kar je dva kroga manj od zadnje uvrščenega Škoriča.

Franc Planinc

Derby v Mariboru

Branik : Zelezničar 4:1 (2:0)

Maribor, 30. avgusta. - Današnja tekma lokalnih rivalov za prehodni pokal Branika je bila v trenutkih kar levo. Večina igre je imel pobudo v svojih krogih Branik, ki je imel tokrat najboljšo moč v napadu. Poleg Sivešyja se je izkazal tudi Planinc.

Zvezničarji so se zelo trudili in tudi večkrat nevarno ogrožali Branikova vrata, niso pa imeli v svojih vrstah strelca. Najboljši so bili Rajninger, Porač in Božič. Gole so dosegli za Branik Planinc z 3. Sivešy v 1. in Gajšek v 1. Za Zelezničarja pa Božič. Sodil je Stefanović.

Predtekmata - Branik B : Kovinar (Store) 9:1 (5:9).

Proletarec : ŽSD Celje 4:1 (3:1)

Zagorje, 30. avgusta. - V današnji kvalifikaciji tekmi je Proleter premagal po slabi igri moštvo ŽSD Celje 4:1 (3:1). Sodil je Hajsinger dobro, medtem ko je stranski sodnik Perne oskodoval domačine za dva gola.

V predtekmah je s domači igralci premagali moštvo Litije z rezultatom 70:16 (32:5).

NAMIZNI TENIS

Zaključen turnir za Gramatičkov-Jankovičev memorial

Kranj, 30. avg. - Danes je bil zaključen turnir za Gramatičkov-Jankovičev memorial. Končni plasman je naslednji: moške ekipe: Opatija : Projektor 5:2; ženske ekipe: Grafičar : Opatija 3:0; mladinske ekipe: Opatija : Projektor 5:0.

Okrožno kegljaško prvenstvo

Maribor, 30. avgusta. - Na novem odličnem štiridesetem kegljaškem prvenstvu okrožja Maribora. Sodelovalo je 12 klubov. Tekmovalo se je v narodnem slogu, 10 igralcev je tvorilo moštvo. Najboljši kegljači so bili tekmovalci Zelezničarja iz Maribora 1239, druga Svoboda (Ruše) 1234, tretji Partizan (Mrb) 1222 kegljev. Branik je dosegel le 1163 kegljev.

nŠportni tedna v Trbovljah

Trbovlje, 30. avg. Danes se je začel športni teden, ki ga je organiziralo društvo Rudar. Teden bo trajal do 6. septembra. Prvi dan sta tekmovali moštvi Svoboda iz Dobrene. Tekma se je končala z rezultatom 2:1. Sledila je tekma Korotan (Kranj) : Rudar, ki se je končala z rezultatom 1:5 (1:2).

Slab odziv množičnosti!

Ljubljana, 30. avg. - Danes dopoldne bi moralo biti na kopalnici v Koleziji množično tekmovanje v plavanju registriranih in neregistriranih plavalcev. Kljub temu, da so bila obsevana vsa teledruštva društva Partizana, se tekmovanje ni ničče udeležilo in je zato prireditelj odpadel. Da se člani teledruštva društva tekmovanja niso udeležili, je verjetno krivo nezanimanje teledruštvoznih društev za plavanje ali pa slaba propaganda.

Slitčice s prvenstva

V PONEDELJEK SE BO ZACELO DRŽAVNO PIVALNO PRVENSTVO

NAD 200 TEKMOVALCEV

Možnosti naših najboljših plavalcev

Deveto povojno posamično državno plavalno prvenstvo bo v Zagrebu od 31. avgusta do 2. septembra. Za tekmovalce se je prijavilo rekordno število klubov z nad 200 plavalci in plavalkami.

V moški konkurenci ima najboljši tekmovalce zagrebški Mladost. Njen glavni nasprotnik bo splitski Mornar. Med plavalkami je še vedno najboljši dubrovniški Jug, sledi pa mu splitski Jadran.

KAKSNE SO MOŽNOSTI POSAMEZNIKOV

Po doslej doseženih rezultatih lahko napovemo favorite v vseh disciplinah.

Najhart (Mladost) prvakinja na 200 m prsno

plinah. Na 100 m prsto sta favorita Škanata in Jeger. Tretji najboljši splinter Copkov ne bo nastopil, ker je bil suspendiran. Na 400 m prsto

je glavni favorit Finel z najboljšim letošnjim rezultatom 4:51.8. Tekmeča mu bosta Jeger in Štipeč. Finel bo najverjetneji zmagolovec v tudi v disciplini 1500 m prsto. Na 200 m prsno je trenutno najboljši Pandur, na 200 m metulječek pa Barbieri.

V štafeti 4x100 m mešano in 4x200 m prsto se bodo najbolj borile štafete Mladosti in Mornarja.

EŠA LIGORIO — TROJNI PRVAK?

Pri plavalkah je položaj takšen: na 100 m prsto je favorit rekorderka Eša Ligorio, njeni najverjetnejši tekmičci pa sta Varga iz Jadrana in Kalčičeva iz Juga. Ligorio je resen favorit še v dveh disciplinah. Na 400 metrov prsto in 100 m hrbtno. V prvi disciplini jo bodo skušale prekositi Varga, Kalčičeva in Glavančičeva.

va, v drugi pa Majcnova in Pelanova. Na 100 m metulječek ima največ možnosti za zmago zagrebška plavalka Najhartova. Zanimivo je, da bo v tej disciplini nastopila tudi Eša Ligorio. Na 200 m prsno bo verjetno postala prvakinja Vinka Jerčević z Korčule.

V štafeti 4x100 m prsto se bodo borile za prvo mesto štafete Juga, Jadrana in Korčule. Največja negotovost je glede štafete 4x100 m mešano. Jug, Jadran in Mladost imajo enake možnosti.

To so torej možnosti naših najboljših plavalcev, ugotovljene na temelju doslej doseženih rezultatov. Presenečenja niso izključena, zlasti če upoštevamo, da bo mladi rod naših plavalcev in plavalk, ki se je v tej sezoni uveljavil, skušal doseči čim boljše uspehe in posekati naše ugledne prvake.

TURNIR KANDIDATOV V SVICI

Gligorič igra danes proti Tajmanovu

V Neuhausenu pri Schaffhausenu v Švicah se je začel dvojni turnir s 15 udeleženci, na katerem bodo odločili, kdo bo glavni kandidat za naslov svetovnega prvaka. Naš veleojster Gligorič je izvekel številko 1 in ker je štjevalo veleojstrov neparno, je v prvem kolu prost. V drugem kolu igra naš veleojster kot bel s Tajmanovim, v tretjem kot črni z Najdorfom, v četrtem pa kot bel s Petrosjanom, v petem s črnimi figurami proti Averbahu itd.

Lani je na medicinskem turnirju Gligorič kot bel remiziral v sicilijanski partiji s Tajmanovim že v 20. potezu. Tajmanov si je že v začetku partije zagotovil remi, ki se mu naš veleojster navzlic prizadevanju ni mogel izogniti.

V II. kolu bodo igrali še tile pari: Kotov : Stahlberg, Geller : dr. Euwe, Smislov : Szabo, Keres : Averbah.

Reshewsky : Petrosjan in Bronstein : Najdorf. Boleslavski je prost.

Kola igrajo redno od 17. do 22. ure. Prekinjene partije pa bodisi prihodnji dan dopolnine ali ob prvem prostem dnevu. V popoldnem prostih dneh bodo priredili izlete v najlepše kraje Švice. Po osmem kolu bodo veleojstri odšli v Zürich, kjer bodo v dvorani kongresnega poslopja odigrali ostalih 22. kol.

O. Nedeljković

PREDSTAVLJAMO VAM KANDIDATE

Polovični svetovni prvak na veleturnirju kandidatov Bronstein je postal mojster s 16 leti. Čez šest let je osvojil prvenstvo Moskve. Tedaj je bil poznan kot izredno oster igralec, ki je z uspehi igral na raznih turnirjih opuščenih kraljevih gambit. Pozneje je spremenil stil in prešel med pozicijske igralce. Po Szabovem sporsrijaju v zadnjem kolu, ko je vodil skoki 15 kol, je z 24 leti zmagal leta 1948 na medicinskem turnirju v Šalzbadenu in dobil naslov veleojstra. Po nadaljnjih uspehih je sedaj 29-letni, fizično nekoliko šibkejši Bronstein izredno nevaran tekmeč za eno prvih mest. Z Botvinnikom je leta 1951 igral neodločeno 12:12.

David Bronstein je bil rojen 19. II. 1924. Njegovi pomembnejši uspehi po osvoboditvi so bile:

1945: Moskva: dosegel 3. mesto; 1947: Moskva: dosegel 6. mesto; 1948: Šalzbaden: zmagal; Moskva: šampionat SZ deli 1. in 2. mesto s Koto- vkom; 1949: Moskva: šampionat SZ deli 1. in 2. mesto s Smislovom; 1950: prvenstvo Moskve deli 6. do 9. mesto; Budimpešta: deli 1. in 2. mesto; dvojni z Boleslavskim 6 ½ : 5 ½; 1951: dvojni z Botvinnikom 12 : 12; 1952: Moskva: deli 7. do 9. mesto; 1953: Moskva: šampionat dosegel 1. mesto.

ŠK Železničar (Mrb) član II. zvezne lige

Danes je bil v Ljubljani odigran prvenstveni šahovski dvoboji med moštvo SK Železničar (Mrb) in SK Kranj, v katerem je moštvo Železničarja prepričljivo zmagalo z rezultatom 6:2 in si tako priborilo vstop v II. zvezno ligo, katere tekme se bodo začele 15. oktobra v Varaždinu in Kragujevcu.

Člana II. zvezne lige iz Slovenije sta še SK Branik in SK Triglav iz Ljubljani.

V Ljubljani so se poročili...

Brivec Rajko Doležal in uslužbenka Metodija Pirkovič; namestnice Vincenci Babnik in delavka Frančiška Papež; kralj. mojster Alojzij Pavlin in vzgojiteljica Ingeburga Kokal; soboslikar Pavel Org in uslužbenka Pavla Lampe; organ LM Marijan Kete in boln. streljica Cecilija Bratušek; oficir JLA Zlatko Sorman in namestnica Zdenka Omahen; črko-slikar Egon Strubelj in šivilja Marija Jan; avtoprevoznik Benjamin Znidaršič in strojevalka Jožica Susnik; oficir JLA Ciril Godec in uslužbenka Stanislava Zele; godbenik Jožef Kranjec in uradnica Sonja Oister; delavec Frančišek Trontelj in kmetskova Vida Vesel; uslužbenec Viktor Tančič in uslužbenka Karolina Majhenič; abs. medicine Dušan Tramsar in uradnica Marija Čebulj; železničar Alojzij Osredkar in natarikarica Marija Panjan; elektromonter Marjan Zamanič in bolnišnica streljica Marija Springer; torbar Franc Rozman in trgov. pom. Dragica Bukovec; delavec Dominik Strubelj in gosp. pom. Dragica Bricevič; radiotelegrafist Djočo Praja in gospodinja Blaženka Ercegovič; kovač Ignac Tomšič in delavka Vida Jerčin; sofer Jožef Plemenik in delavka Marija Suhadolnik; veterinar Vladimir Vrečko in mila sestra Jelšava Brezovnik; frizerka Katarina Vadnjal in monter Edvard Vovk.

...in umrli

Jože Rugelj, 44 let; Katarina Pizulin, 70 let; Martini, 74 let; Zinka Likar, 83 let; Majda Gorkič, 4 mes.; Jože Splier, 48 let; Ida Tavčar, 85 let.

ZVEZNA ODOJKARSKA LIGA

Prvi uspehi ljubljanskih študentov

Ljubljana, 30. avgusta. V I. kolu zahodne zvezne lige sta se na igriščih pod Cekinovi gradom srečali moški in ženski vrsti Lokomotive in AOK.

Zenske so nastopile v naslednjih postavah: Lokomotiva: Bellč, Likar, Atlja, Sabjak, Chudy, Milnarič. — AOK: Leskovic, Markovič, Maček, Mesec, Pogačar, Jeranje, Pauer.

Ljubljankam so imele danes lahko nalogo, saj je bila igra Zagrebčank pod kritikio. Rezultat 3:0 (15:5, 15:4, 15:5). Tudi domače moštvo ni pokazalo nič posebnega. V primeru s spomladanskimi tekmami pa vendar lahko ugotovimo nek napredek. Ob marljivem treningu je mogoče, da bo ženska vrsta AOK nekoliko popravila svoj plasman v ženski lestvici.

Moška tekma je bila živahna. AOK je zaigral v prvem setu dokaj defenzivno, medtem ko se zagrebški gostje niso znašli. V drugem setu so zaigrali nekoliko boljše. Tretje set pa je bil dobra šola za AOK, ki je v tem setu popolnoma odpovedal in ga izgubil s 15:1. Četrti set so dobili. Rezultat je 3:1 (15:5, 16:14, 1:15, 15:10).

Med domačimi igralci se na splošno ni nihče posebno odlikoval. Kot po navadi sta Jošt in Skerbinek navduševala občinstvo s svojimi »bom-bami«. Med gosti je ugajal zlasti Bergant.

V AOK so igrali Kosce, Jošt, Skerbinek, Megušar, Dvoržak, Punčoh in Justin. Za Lokomotivo pa so nastopili Sabjak, Konstantinovič, Kirac, Burac, Semper, Bergant, Mahorevič. Sodnik Cirman je sodil dobro. R. D.

SLABA IGRA BRANIKA

Branik (Maribor) : Partizan (Novo mesto) 3:1

Maribor, 30. avgusta. V današnji tekmi zahodne odbojkarske zvezne lige je imel domači Branik v gosteh mlado moštvo Partizana iz Novega mesta. Domačini še zdaleč niso za-

Priprave Kontinenta za tekmo z Anglijo

Zürich. Jedro evropske kontinentalne reprezentance, ki bo 21. oktobra nastopila proti Angležem, bo sestavljeno iz Avstrijev, Madžarov in Spancev. Komisija, ki ima nalogo izbrati igralce, je objavila imena 16 kandidatov iz sedmih držav. Izbrali so šest Avstrijev, tri Madžare in enega madžarskega emigranta, štiri Spance, dva jugoslovana, Francoza, Nemca in Italijana.

Izbrana enajsterica bo igrala v Amsterdamu 30. septembra proti Barceloni in tejele postavi:

Fvi polčas: Semann (Rapid, Avstria), Stots (Avstria), Happel (Avstria), Hanappi (R. A.), Oewirk (Avstria), A), Brinek (Wacker, A.), Ujlaki (Nico, Francija), Kocsis (Honved, Madžarska), Di Stefano (Barcelona, Španija), Puskas (H. M), Zebe (Part, J).

Drugi polčas: Semann, Hanappi, Marche (Reims, Fr.), Bozssik (Hon. M), Pospal (Hamburg, Nemčija), Oewirk, Ujlaki, Kocsis, Di Stefano, Puskas, Zebe.

Kot rezerve sta določena Beara (Hajduk) in Bonipetri (Juventus, It), tretje Spanci pa, ki bodo igrali za Barcelono, prav tako spadajo med kandidate (Biosca, Basora in Kubala).

Na tiskovni konferenci je predstavnik FIFA Lotys dejal, da niso točno veseli, ki pravijo, da nekateri države nocoje sodelovati pri sestavi reprezentance. Komisija ima na razpolago vse najboljšie igralce v Evropi, seveda pa bodo zaradi homogenosti izbirali le med nekaterimi državami.

Na koncu tiskovne konference je bilo načeto tudi vprašanje sistema, ki ga bo igrala kontinentalna reprezentanca.

VPIŠOVANJE PIONIRJEV V NK ODRED

Od 31. avgusta do 3. septembra vpisuje NK Odred stare in nove pionirje v pisarno na stadionu od 18. do 18. ure. Vsak pionir naj prinese le vpisu dovoljenje staršev in izpisek iz matičnega društva. Dne 4. septembra pa bo na stadionu sestanek pionirjev, na katerega vabi Odred tudi starše.

DANES IN JUTRI

KINO RADIO GLEDALIŠČA

KINO UNION; amer. barvni film »Kapitan Horatio«

Predstava ob 16, 18 in 20, uri. Prodaja vstopnic od 10. do 11. ter od 15. ure dalje.

KINO KOMUNA; angl. film »Dolgo je pomnil«

Tednik. Predstava ob 18. in 20. uri.

KINO SLOGA; franc. film »Vsi smo morilci«

Brez tednika. Predstavi ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 17. ure dalje.

LETNI KINO TIVOLI; amer. barvni film »Trije kavalirji«

Tednik. Predstava ob 20. uri.

LETNI KINO BEŽIGRAD; franc. ital. film »Tri povesti«

Tednik. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic v obeh letnih kinematografih eno uro pred pričetkom predstave.

KINO SISKVA; angl. film »Cirkuški otrok«

Tednik. Predstavi ob 18. in 20. uri.

KINO TRIGLAV; angl. film »Cirkuški otrok«

Tednik. Predstavi ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 17. ure dalje.

LETNI KINO DOM MILICE; zaprtio. CELJE UNION; ameriški film: »Armedni«

CELJE DOM IN LETNI; ital. film »Ljubene in strup«

BLED; amer. barvni film »Veliki Caruso«

KAMNIK; angl. film »Najsrečnejši dnevi«

JESIČE LETNI; amer. film »Napolni čas«

PLAVZ; meh. film »En dan življenja«

KRANJ STORŽIČ; angl. film »Izobčenež z otokov«

Mestni kino Murska Sobota; zaprtio

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna, 31. avgusta, lekarna: »Tabor«, Trg Armado 3.

KINO

PARTIZAN: ameriški film: »Pavla«

UDARNIK: ameriški film: »Afera na Trinidadu«

POBEG: zaprtio.

STUDENCI: zaprtio.

RADIO MARIBOR

12.00—15.30 Prenos sponoreda Radia Ljubljana — 17.00—17.30 Londonski simfonlčni orkester igra norveške plese E. Griega — 17.30—17.40 Poslušajte domačo poročila — 17.40—18.00 Zabavna glasba, vmes objave in oglaš — 18.00—23.00 Prenos sponoreda Radia Ljubljana.

Dnevni spored za ponedeljek, dne 31. avgusta 1953

5.00—7.30 Dobro jutro dragi poslušalci — vmes ob 5.15—5.20 Jutrjnja telovadba — 5.30—5.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska — 6.00—6.10 Jutrjnja telovadba — 6.30—6.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sponreda — 7.00—7.05 Radijski koledar — 12.00 Opoldanski koncert — 12.30 Napoved časa, poročila in pregled dnevnega sponreda — 12.45 Zabavna glasba, vmes objave — 13.00 Malo od večeraj in malo od danes — 13.30 Šahovski pregled — 13.40 Slovenske narodne pesni in plesje izvajajo: Vaski kvartet, Veseli godci in narodni solisti — 14.30 Radijske reklame — 14.40 Samospese slovenskih skladateljev poje baritonist Košir Vlado in Marcel Ostasčevski — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 15.10 Zabavna glasba, vmes objave — 18.00 Glasbeni mozaik — 18.30 Okno v svet — 18.40 Zborske skladbe hrvaških skladateljev poje zbor Slovenske filharmonije p. v. Rada Simonitiča — 19.00 Radijske reklame — 19.10 Zabavna glasba, vmes objave — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Večerni simfonlčni koncert: Robert Schumann: Manfred, uvertura Kari Nielsen; Koncert za violino in orkester op. 33, Blaž Arnič; Ples čarovnice — 21.00 Vlado Habjan; S križič IX. korpusa (literarna reportaža) — 21.30 Operetne melodije — 22.00 Napoved časa, poročila in pregled dnevnega sponreda — 22.15 Igra Ljubljanski plesni sekstet — 22.35 Plesna glasba — 22.55—23.00 Lahko noc. 23.00—24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valui 327,1 m (prenos iz Zagreba).

GLEDALIŠČA

GLEDALIŠČE SLOVENSKEGA PRIMORJA za okraje Gorica, Postojna, Tolmin in Sežana

RAZPISAN JE ABONMA ZA SEZONO 1953-54

Uprava gledališča Slovenskega Primorja razpisuje sezonski abonma za 6 dramatskih del, ki bodo uprizorjena od 1. oktobra 1953 do 1. junija 1954. Abonmaji bodo izvedeni po ključu, in sicer: Postojna-mesto za vse novitete abonmaja A in B (skupaj 12 predstav).

Novo Gorica-mesto za vse novitete abonmaja A in B (skupaj 12 predstav).

Tolmin-mesto za vse novitete abonmaja Tolmin (skupaj 6 predstav).

Idrija-mesto za vse novitete abonmaja Idrija (skupaj 6 predstav).

Sežana-mesto za vse novitete abonmaja Sežana (skupaj 6 predstav).

Cene abonmajev: I. prostor 260 din; II. prostor 210 din; III. prostor 150 din. Abonmaji so plačljivi v enem do petih obrokih, za vsako nadaljnjo možno noviteto se abonma dvigne za eno predstavito ter se zaračuna normalna cena prostora s popustom 15%.

Primorsko gledališče bo uprizorilo šest do osem novitet navedenih del: slovenska in jugoslovska dramatika — Krefit: Celjski grofje; Oevirk: Ko bi mrtvi spregovorili; Budak: Metej; Klasička — Schiller: Kovarstvo in ljubezen (avtoritvena predstava) Sofokle: Antigona; Shakespeare: Komedija zmešnjavi; moderna evropska dramatika — Bourdet: Svedrovi; Priestley: Inspektor na obisku; moderna ameriška dramatika — Canin: Čez noč rojena; Van Druten: Glas grlice; svetovna dramatika — Tagore: Chitra; *; Breskov cvet; mladinska dramatika — Robinson ne sme umreti.

Premiere bodo izmenoma v središčih Slovenskega Primorja. Za vsako premiero izide gledalski list. Postanite redni obiskovalci naših predstav in redni naročniki našega lista. Dopišujte v naš list!

Vpis abonmentov v vplachila: Postojna, Uprava GSP; v ostalih krajih v knjižarnah. V septembru se bo zglasil naš zastopnik v označenih krajih zaradi organizacije in dogovorov z domačimi dramskimi družinami.

Uprava GSP.

DROBNI OGLASJI

MESTNI VODOVOD MOSTAR potrebuje večje količine železnih litih cevi za podzemeljsko omrežje profila 150 mm, dolgin 300 m z z glavnico ali mufom. Ponudbe z označeno ceno pošljite na naslov: Mestni vodovod Mostar ali na telefon 357 Mostar.

SANDAN (SANTIC) dr. KRSTA naj se javi Veri Radecki, Dubrovnik, Kabogina 4/III. 3601 1-3

Uprava GSP.

OBVEŠČAMO NAŠE NAROČNIKE, DA IMAJO PRI MALIH OGLASIH, OSMRTNICAH IN ZAHVALAH 50% POPUSTA

OGLAŠUJTE V »LJUDSKA PRAVICA - BORBA«

Obvestilo

Obveščamo vse delavce in uslužbence, ki so svoj čas vrožili prijave in razpoložljive dokumente temu uradu za priznanje delovnega staža in za izdajo delovnih knjižic, naj najpозneje do 1. X. 1953 sporoče temu uradu pismeno ali osebno:

- 1. kje je zdaj njihovo bivališče, ulica in hišna številka;
- 2. naziv podjetja, ustanove, urada ali delodajalca, pri katerem so zaposleni;
- 3. ali so od podjetja, ustanove ali urada, v katerih so bili ali so še zdaj v delovnem razmerju, kljub temu, da leži njihova zahteva glede izdaje delovne knjižice v tem uradu, dobili delovno knjižico ali pa postopek glede njene izdaje teče.

V pismu je treba navesti številko potrdila tega urada, pod katero je bila prijava vpisana.

Kolikor vsi, na katere se naša to obvestilo, ki velja tako za zaposlene uslužbence in delavce, kakor tudi za vse na zaposlitev še čakajoče, ne pošljejo temu uradu zgoraj navedenih podatkov v navedem roku, posebna komisija za priznanje delovnega staža Sveta za ljudsko zdravje in socialno politiko mesta Beograda pri tem uradu takšne prijave ne bo mogla upoštevati.

Urad za posredovanje dela, Beograd

3592

Novosadski kmetijsko-industrijski velesejem

od 4. do 11. oktobra 1953

Rok za prijave: 10. septembra 1953 — informacije: Sajam, Novi Sad, tel. 21-98

Stružnico

dolžine 2000 do 2500 mm, višina rezila 250 do 300 mm, po možnosti z menjalno dozo,

kupimo

Ponudbe pošljite na: GRADSKO ELEKTROPODUZEČE »VLADO ČETKOVIČ«

ZAGREB — DRASKOVIČEVA 45

Skrivnost „NEVE“

Izdelana je po najso- dobnejšem ameriškem receptu.

To je prva zobna pasta, izdelana v naši državi po vojni, enaka SVETOVNI kakovosti

ZAHTEVAJTE POVSOD SAMO »OPTODENT« ZOBNO PASTO!

»OPTODENT« je ponos »NEVE«

»OPTODENT« je skrivnost »NEVE«

»NEVA«, tovarna higijensko-kozmetičnih sredstev, Zagreb, Vrbaničeva 28, tel. 23-340

Po izdatnosti nadomestljivejši tri najboljše zobne paste enake velikosti.

Na vprašanje naših državljanov: »Kdaj bomo končno dobili dobro zobno pasto?« odgovarja zdaj NEVA s svojo

OPTODENT PASTO

»OPTODENT« se odlikuje s svojo kakovostjo, je brezalkalična, se peni in daje prijeten, osvežujoč okus, ker s svojimi posebnimi kemičnimi sestavinami popolnoma odstrani ves neprijeten duh ust in zob.